Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 26ης Σεπτεμβρίου 2024*

«Αίτηση αναιρέσεως – Κρατικές ενισχύσεις – Καθεστώς ενισχύσεων που έθεσε σε εφαρμογή η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υπέρ ορισμένων μεγάλων καταναλωτών ηλεκτρικής ενέργειας – Απαλλαγή από τα τέλη δικτύου για την περίοδο 2012-2013 – Απόφαση που κηρύσσει το καθεστώς ενισχύσεων ασυμβίβαστο με την εσωτερική αγορά – Προσφυγή ακυρώσεως – Προθεσμία ασκήσεως προσφυγής – Παραδεκτό – Άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ – Έννοια της "κρατικής ενισχύσεως" – Κρατικοί πόροι – Οιονεί φορολογική επιβάρυνση ή άλλες υποχρεωτικές εισφορές»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-794/21 P και C-800/21 P,

με αντικείμενο δύο αιτήσεις αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ασκηθείσες αντιστοίχως στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 2021,

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και R. Kanitz,

αναιρεσείουσα στην υπόθεση C-794/21 P,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG, με έδρα τη Δρέσδη (Γερμανία),

Infineon Technologies AG, με έδρα το Neubiberg (Γερμανία),

εκπροσωπούμενες από τους L. Assmann και M. Peiffer, Rechtsanwälte,

προσφεύγουσες πρωτοδίκως,

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Herrmann, τον C. Kovács και τον T. Maxian Rusche,

καθής πρωτοδίκως,

και

Infineon Technologies AG, με έδρα το Neubiberg,

Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG, με έδρα τη Δρέσδη,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

εκπροσωπούμενες από τους L. Assmann και M. Peiffer, Rechtsanwälte,

αναιρεσείουσες στην υπόθεση C-800/21 P,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την K. Herrmann, τον C. Kovács και τον T. Maxian Rusche, επικουρούμενους από τον H. Heinrich, Rechtsanwalt,

καθής πρωτοδίκως,

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και R. Kanitz,

παρεμβαίνουσα πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Jürimäe (εισηγήτρια), πρόεδρο τμήματος, K. Lenaerts, Πρόεδρο του Δικαστηρίου, ασκούντα καθήκοντα δικαστή του τρίτου τμήματος, N. Piçarra, N. Jääskinen και M. Gavalec, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: L. Medina

γραμματέας: D. Dittert, προϊστάμενος μονάδας,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 28ης Ιουνίου 2023,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 9ης Νοεμβρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτησή της αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητεί την αναίρεση της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 6ης Οκτωβρίου 2021, Infineon Technologies Dresden και Infineon Technologies κατά Επιτροπής (T-233/19 και T-234/19, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2021:647), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τις προσφυγές των Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG και Infineon Technologies AG (στο εξής, από κοινού: εταιρίες Infineon) για την ακύρωση της απόφασης (ΕΕ) 2019/56 της Επιτροπής, της 28ης Μαΐου 2018, σχετικά με το καθεστώς ενισχύσεων SA.34045 (2013/C) (πρώην 2012/NN) που έθεσε σε εφαρμογή η Γερμανία υπέρ καταναλωτών βασικού φορτίου σύμφωνα με το άρθρο 19 του StromNEV (ΕΕ 2019, L 14, σ. 1, στο εξής: επίμαχη απόφαση).

2 Με την αίτησή τους αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P, οι εταιρίες Infineon ζητούν την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

3 Με τις ανταναιρέσεις που άσκησε σε καθεμιά από τις υποθέσεις C-794/21 P και C-800/21 P, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζητεί επίσης την αναίρεση της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

Το νομικό πλαίσιο

4 Η αιτιολογική σκέψη 39 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/1589 του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2015, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 [ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2015, L 248, σ. 9), αναφέρει τα εξής:

«Χάριν της διαφάνειας και της ασφάλειας του δικαίου, είναι σκόπιμο να δίνεται δημόσια πληροφόρηση για τις αποφάσεις της Επιτροπής, τηρώντας, ταυτόχρονα, την αρχή ότι οι αποφάσεις για υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων απευθύνονται στα οικεία κράτη μέλη. Είναι, ως εκ τούτου, σκόπιμο να δημοσιεύονται είτε εξ ολοκλήρου είτε σε περιληπτική μορφή όλες οι αποφάσεις οι οποίες μπορεί να θίγουν τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών, ή να διατίθενται αντίγραφα των εν λόγω αποφάσεων στα ενδιαφερόμενα μέρη, στις περιπτώσεις που δεν έχουν δημοσιευθεί ή που δεν έχουν δημοσιευθεί εξ ολοκλήρου».

5 Το άρθρο 1, στοιχείο η΄, του κανονισμού αυτού ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

[…]

η) “ενδιαφερόμενο μέρος”: κάθε κράτος μέλος και κάθε πρόσωπο, επιχείρηση ή ένωση επιχειρήσεων των οποίων τα συμφέροντα μπορεί να θιγούν από τη χορήγηση μιας ενίσχυσης, και ιδίως ο δικαιούχος της ενίσχυσης, οι ανταγωνιστικές επιχειρήσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις.»

6 Το άρθρο 32 του ως άνω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δημοσίευση των αποφάσεων», προβλέπει, στην παράγραφο 3, τα εξής:

«Η Επιτροπή δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τις αποφάσεις που λαμβάνει, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφοι 1 και 2 και στο άρθρο 9.»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίμαχη απόφαση

7 Το ιστορικό της διαφοράς, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 22 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, μπορεί να συνοψιστεί ως ακολούθως.

Επί των επίμαχων νομοθετικών και κανονιστικών μέτρων

Επί του συστήματος τελών δικτύου πριν από τη λήψη των επίδικων μέτρων

8 Το άρθρο 21 του Energiewirtschaftsgesetz (νόμου περί προστασίας του ενεργειακού εφοδιασμού), όπως τροποποιήθηκε με τον Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftsrechtlicher Vorschriften (νόμο περί αναθεωρήσεως της νομοθεσίας στον τομέα της ενέργειας), της 26ης Ιουλίου 2011 (BGBl. 2011 I, σ. 1554), αλλά πριν από τις τροποποιήσεις που επέφερε ο Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (νόμος για την ανάπτυξη της αγοράς ηλεκτρικής

ενέργειας), της 26ης Ιουλίου 2016 (BGBl. 2016 I, σ. 1786, στο εξής: EnWG 2011), όριζε, μεταξύ άλλων, ότι τα τέλη δικτύου πρέπει να είναι εύλογα, να μην εισάγουν διακρίσεις, να είναι διαφανή και να βασίζονται στο κόστος αποτελεσματικής εκμεταλλεύσεως του δικτύου.

9 Το άρθρο 24 του EnWG 2011 εξουσιοδοτούσε τη Γερμανική Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση να θεσπίσει, με κανονιστική πράξη, λεπτομερείς διατάξεις όσον αφορά, αφενός, τον προσδιορισμό της γενικής μεθόδου καθορισμού των τελών δικτύου και, αφετέρου, τη ρύθμιση των ειδικών περιπτώσεων χρήσης του δικτύου, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η ρυθμιστική αρχή μπορούσε να επιτρέπει ή να απαγορεύει εξατομικευμένα τέλη δικτύου.

10 Το άρθρο 17 της Stromnetzentgeltverordnung (ομοσπονδιακής κανονιστικής απόφασης για τα τέλη του δικτύου ηλεκτρικής ενέργειας), της 25ης Ιουλίου 2005 (BGBl. 2005 I, σ. 2225, στο εξής: κανονιστική απόφαση StromNEV 2005), καθορίζει τη μέθοδο υπολογισμού που πρέπει να χρησιμοποιούν οι διαχειριστές δικτύου για τον καθορισμό των γενικών τελών. Πρόκειται για μέθοδο σε δύο στάδια, συνιστάμενη, κατ' αρχάς, στον καθορισμό των διαφόρων στοιχείων του ετήσιου κόστους του συνόλου των δικτύων και, στη συνέχεια, στον υπολογισμό των γενικών τελών βάσει του ετήσιου συνολικού κόστους δικτύου.

11 Για τον καθορισμό των γενικών τελών λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα δύο στοιχεία, ήτοι, η «συνάρτηση ταυτοχρονισμού», η οποία αντικατοπτρίζει την πιθανότητα η ατομική κατανάλωση ενός χρήστη να συνεισφέρει στο ετήσιο φορτίο αιχμής του σχετικού επιπέδου δικτύου, και το ανώτατο επίπεδο εσόδων ανά διαχειριστή που καθορίζεται από την Bundesnetzagentur (Ομοσπονδιακή Ρυθμιστική Αρχή Δικτύων, Γερμανία) (στο εξής: BNetzA) βάσει συγκριτικής ανάλυσης με άλλους διαχειριστές δικτύου, προκειμένου να αποφευχθεί η αντιστάθμιση, διά των τελών δικτύου, του κόστους που οφείλεται στην αναποτελεσματικότητα.

12 Το άρθρο 19 της κανονιστικής απόφασης StromNEV 2005 προβλέπει εξατομικευμένα τέλη για κατηγορίες χρηστών των οποίων τα προφίλ κατανάλωσης και φορτίου είναι πολύ διαφορετικά από εκείνα άλλων χρηστών (στο εξής: μη τυπικοί χρήστες).\ Τα τέλη αυτά λαμβάνουν υπόψη, σύμφωνα με την αρχή κατά την οποία τα τέλη δικτύου αντανακλούν το κόστος του δικτύου, τη συμβολή των εν λόγω μη τυπικών χρηστών στη μείωση ή στην αποτροπή της αύξησης του κόστους δικτύου.

13 Συναφώς, το άρθρο 19 παράγραφος 2, της κανονιστικής απόφασης StromNEV 2005 θεσπίζει εξατομικευμένα τέλη για τις ακόλουθες δύο κατηγορίες μη τυπικών χρηστών:

– τους χρήστες με ετήσιο φορτίο αιχμής το οποίο αποκλίνει σημαντικά και προβλέψιμα από το ταυτοχρονισμένο ετήσιο φορτίο αιχμής όλων των άλλων χρηστών δικτύου που είναι συνδεδεμένοι στο ίδιο δίκτυο, δηλαδή των χρηστών που καταναλώνουν συστηματικά ηλεκτρική ενέργεια εκτός των ωρών αιχμής (στο εξής: αντικυκλικοί καταναλωτές), και

– τους χρήστες με ετήσια κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που ανέρχεται σε τουλάχιστον 7 000 ώρες χρήσης και υπερβαίνει τις 10 γιγαβατώρες (στο εξής: καταναλωτές βασικού φορτίου).

14 Μέχρι την τροποποίησή της με τον νόμο EnWG 2011, η κανονιστική απόφαση StromNEV 2005 προέβλεπε ότι οι αντικυκλικοί καταναλωτές και οι καταναλωτές βασικού φορτίου βαρύνονταν με εξατομικευμένα τέλη υπολογιζόμενα σύμφωνα με τη «μεθοδολογία της φυσικής διαδρομής», η οποία είχε καθοριστεί από την BNetzA. Η μέθοδος λάμβανε υπόψη το κόστος δικτύου που προκαλούσαν οι αντικυκλικοί καταναλωτές και οι καταναλωτές βασικού φορτίου, με ελάχιστο τέλος ίσο προς το 20 % των δημοσιευμένων γενικών τελών (στο εξής: ελάχιστη εισφορά). Η

ελάχιστη εισφορά εξασφάλιζε την καταβολή αντισταθμίσματος για την εκμετάλλευση του δικτύου με το οποίο οι καταναλωτές αυτοί ήταν συνδεδεμένοι, αν τα εξατομικευμένα τέλη που υπολογίζονταν σύμφωνα με τη μεθοδολογία της φυσικής διαδρομής ήταν χαμηλότερα από την ελάχιστη αυτή εισφορά ή ακόμη και σχεδόν μηδενικά.

Επί των επίδικων μέτρων

15 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, δεύτερη και τρίτη περίοδος, της κανονιστικής απόφασης StromNEV 2005, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο EnWG 2011, από 1ης Ιανουαρίου 2011, ημερομηνία αναδρομικής εφαρμογής της διάταξης αυτής, τα εξατομικευμένα τέλη για τους καταναλωτές βασικού φορτίου καταργήθηκαν και αντικαταστάθηκαν από πλήρη απαλλαγή από τα τέλη δικτύου (στο εξής: επίδικη απαλλαγή), χορηγούμενη κατόπιν αδείας της αρμόδιας ρυθμιστική αρχής, δηλαδή της BNetzA, ήτοι της ρυθμιστικής αρχής του εμπλεκόμενου ομόσπονδου κράτους. Το κόστος της ως άνω απαλλαγής επωμίστηκαν οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς ή διανομής ανάλογα με το επίπεδο του δικτύου με το οποίο ήταν συνδεδεμένοι οι δικαιούχοι.

16 Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 2, έκτη και έβδομη περίοδος, της κανονιστικής απόφασης StromNEV 2005, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο EnWG 2011, οι διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς υποχρεούνταν να επιστρέφουν στους διαχειριστές συστημάτων διανομής ποσό ίσο προς την απώλεια εσόδων που προέκυπτε από την επίδικη απαλλαγή και όφειλαν να αντισταθμίζουν, μεταξύ τους, τις δαπάνες που συνεπαγόταν η απαλλαγή αυτή, μέσω οικονομικής αντισταθμίσεως σύμφωνα με το άρθρο 9 του Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (νόμου για την προώθηση της συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας), της 19ης Μαρτίου 2002 (BGBl. 2002 I, σ. 1092), οπότε ο καθένας επωμιζόταν την ίδια οικονομική επιβάρυνση, υπολογιζόμενη αναλόγως της ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας που παρείχε στους ωφελούμενους από το επίμαχο μέτρο οι οποίοι ήταν συνδεδεμένοι με το δίκτυό του.

17 Από το 2012 και εφεξής, με την απόφαση της BNetzA της 14ης Δεκεμβρίου 2011 (BK8-11-024) (στο εξής: απόφαση της BNetzA του 2011) προβλέφθηκε ένας χρηματοδοτικός μηχανισμός. Κατά τον εν λόγω μηχανισμό, οι διαχειριστές συστημάτων διανομής εισέπρατταν, από τους τελικούς καταναλωτές ή τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, μια προσαύξηση (στο εξής: επίδικη προσαύξηση) το ποσό της οποίας καταβαλλόταν στη συνέχεια στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς για να αντισταθμιστεί η απώλεια εσόδων που οφειλόταν στην επίδικη απαλλαγή.

18 Το ποσό της επίδικης προσαύξησης καθοριζόταν κάθε έτος, εκ των προτέρων, από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς, βάσει μεθόδου που προσδιόριζε η BNetzA. Το σχετικό ποσό για το έτος 2012, πρώτο έτος εφαρμογής του μηχανισμού, καθορίστηκε απευθείας από την BNetzA.

19 Οι διατάξεις αυτές δεν εφαρμόζονταν στο κόστος της επίδικης απαλλαγής για το έτος 2011 και, επομένως, κάθε διαχειριστής συστημάτων μεταφοράς και διανομής όφειλε να φέρει ο ίδιος τις ζημίες που συνδέονταν με την απαλλαγή αυτή για το ως άνω έτος.

Επί του μεταγενέστερου των επίδικων μέτρων συστήματος τελών δικτύου

20 Κατά τη διοικητική διαδικασία η οποία οδήγησε στην έκδοση της επίμαχης απόφασης, η επίδικη απαλλαγή ακυρώθηκε κατ' αρχάς με δικαστικές αποφάσεις του Oberlandesgericht Düsseldorf (ανώτερου περιφερειακού δικαστηρίου Ντίσελντορφ, Γερμανία) της 8ης Μαΐου 2013 και του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία) της 6ης Οκτωβρίου 2015. Στη συνέχεια, η εν λόγω απαλλαγή καταργήθηκε, από 1ης Ιανουαρίου 2014, με την κανονιστική απόφαση StromNEV 2005, όπως τροποποιήθηκε με την Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (κανονιστική απόφαση περί τροποποιήσεως των κανονιστικών αποφάσεων στον τομέα της ενέργειας), της 14ης Αυγούστου 2013 (2013 (BGBl. 2013 I, σ. 3250) (στο εξής: κανονιστική απόφαση StromNEV 2013). Η κανονιστική απόφαση StromNEV 2013 επανεισήγαγε, για το μέλλον, εξατομικευμένα τέλη υπολογιζόμενα σύμφωνα με τη μεθοδολογία της φυσικής διαδρομής, προβλέποντας, αντί μιας ελάχιστης εισφοράς, κατ' αποκοπήν τέλη ύψους 10, 15 και 20 % επί των γενικών τελών, αναλόγως της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας (αντιστοίχως 7 000, 7 500 και 8 000 ώρες ετήσιας χρησιμοποιήσεως του δικτύου).

21 Η κανονιστική απόφαση StromNEV 2013 εισήγαγε ένα μεταβατικό καθεστώς, ισχύον από τις 22 Αυγούστου 2013 και εφαρμοστέο αναδρομικώς στους καταναλωτές βασικού φορτίου που δεν είχαν τύχει ακόμη της επίδικης απαλλαγής για τα έτη 2012 και 2013. Αντί για εξατομικευμένα τέλη υπολογιζόμενα σύμφωνα με τη μεθοδολογία της φυσικής διαδρομής και της ελάχιστης εισφοράς, το εν λόγω καθεστώς προέβλεπε αποκλειστικά την επιβολή στους καταναλωτές αυτούς των ως άνω κατ' αποκοπήν τελών.

Επί της διοικητικής διαδικασίας και της επίμαχης απόφασης

22 Κατόπιν πολλών καταγγελιών, η Επιτροπή δημοσίευσε, στις 4 Μαΐου 2013, την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ σχετικά με το καθεστώς ενισχύσεων βάσει των επίδικων μέτρων (ΕΕ 2013, C 128, σ. 43).

23 Μετά το πέρας διαδικασίας κατά τη διάρκεια της οποίας η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη υπέβαλαν τις παρατηρήσεις τους, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 28 Μαΐου 2018, την επίμαχη απόφαση.

24 Με την απόφαση αυτή, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι, από την 1η Ιανουαρίου 2012 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είχε χορηγήσει παρανόμως κρατικές ενισχύσεις υπό τη μορφή της επίδικης απαλλαγής.

25 Ειδικότερα, η Επιτροπή συμπέρανε ότι το ποσό των κρατικών ενισχύσεων αντιστοιχούσε στο κόστος δικτύου που προκάλεσαν οι απαλλασσόμενοι καταναλωτές βασικού φορτίου κατά τα έτη 2012 και 2013 ή, αν το εν λόγω κόστος ήταν μικρότερο από την ελάχιστη εισφορά, σε αυτήν την τελευταία.

26 Επιπλέον, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι ενισχύσεις αυτές ήταν ασύμβατες με την εσωτερική αγορά, καθόσον δεν καλύπτονταν από καμία από τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 107, παράγραφοι 2 και 3, ΣΛΕΕ και δεν μπορούσαν να θεωρηθούν συμβατές με την εσωτερική αγορά για άλλο λόγο.

27 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή αποφάσισε τα ακόλουθα:

– η επίδικη απαλλαγή συνιστούσε κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, στο μέτρο που οι καταναλωτές βασικού φορτίου είχαν απαλλαγεί από την καταβολή των τελών δικτύου, που αντιπροσώπευαν το κόστος δικτύου που προκαλούσαν, ή, από την ελάχιστη αυτή εισφορά, αν το εν λόγω κόστος δικτύου ήταν μικρότερο από την εισφορά αυτή·

– η επίμαχη ενίσχυση είχε χορηγηθεί από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά παράβαση του άρθρου 108, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και δεν ήταν συμβατή με την εσωτερική αγορά·

– η ατομική ενίσχυση που είχε χορηγηθεί βάσει του επίμαχου καθεστώτος δεν συνιστούσε κρατική ενίσχυση εάν, κατά τον χρόνο χορήγησής της, πληρούσε τις προϋποθέσεις που ορίζει ο κανονισμός σχετικά με τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), ο οποίος εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΚ) 994/98 του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1998, για την εφαρμογή των άρθρων [107] και [108 ΣΛΕΕ] σε ορισμένες κατηγορίες οριζόντιων κρατικών ενισχύσεων (ΕΕ 1998, L 142, σ. 1), και

– η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, αφενός, υποχρεούνταν να ανακτήσει εντόκως από τους δικαιούχους τις ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά ενισχύσεις που είχαν χορηγηθεί στο πλαίσιο του επίμαχου καθεστώτος ενισχύσεων και, αφετέρου, να ακυρώσει όλες τις μη πραγματοποιηθείσες ακόμη πληρωμές στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος ήδη από την ημερομηνία εκδόσεως της επίμαχης απόφασης.

Η προσφυγή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

28 Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 9 Απριλίου 2019, οι εταιρίες Infineon άσκησαν αμφότερες προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίμαχης απόφασης.

29 Με απόφαση του προέδρου του έκτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 2019, οι υποθέσεις T-233/19 και T-234/19 ενώθηκαν.

30 Με απόφαση του προέδρου του έκτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου της 30ής Αυγούστου 2019, επετράπη στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να παρέμβει υπέρ των εταιριών Infineon, σύμφωνα με την αίτηση του εν λόγω κράτους μέλους.

31 Προς στήριξη των προσφυγών τους, οι εταιρίες Infineon προέβαλαν έναν μοναδικό λόγο ακυρώσεως, στηριζόμενο στη μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον η επίδικη απαλλαγή δεν χρηματοδοτήθηκε με κρατικούς πόρους.

32 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε τις προσφυγές παραδεκτές και εν συνεχεία απέρριψε τον λόγο αυτόν και, κατά συνέπεια, τις προσφυγές ακυρώσεως στο σύνολό τους.

Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία και τα αιτήματα των διαδίκων

33 Με την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση καθόσον απέρριψε την προσφυγή ακυρώσεως ως αβάσιμη,

– να ακυρώσει την επίμαχη απόφαση και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα τόσο ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου όσο και ενώπιον του Δικαστηρίου.

34 Οι εταιρίες Infineon ζητούν από το Δικαστήριο να δεχθεί την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P.

35 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P και να καταδικάσει την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα.

36 Με την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P, οι εταιρίες Infineon ζητούν από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

– να ακυρώσει την επίμαχη απόφαση ή, επικουρικώς, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και

– να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα τόσο ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου όσο και ενώπιον του Δικαστηρίου.

37 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητεί από το Δικαστήριο να δεχθεί την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P και να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

38 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P και να καταδικάσει τις εταιρίες Infineon στα δικαστικά έξοδα.

39 Με τις ανταναιρέσεις της στις υποθέσεις C-794/21 P και C-800/21 P, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

– να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

– να κηρύξει απαράδεκτες τις προσφυγές ακυρώσεως στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις T-233/19 και T-234/19,

– στην υπόθεση C-794/21 P, να καταδικάσει, αφενός, την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στα δικαστικά έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου και, αφετέρου, τις εταιρίες Infineon στα δικαστικά έξοδα της διαδικασίας ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, και

– στην υπόθεση C-800/21 P, να καταδικάσει τις εταιρίες Infineon στα δικαστικά έξοδα τόσο ενώπιον του Δικαστηρίου όσο και ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

40 Οι εταιρίες Infineon και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητούν την απόρριψη των ανταναιρέσεων και την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα.

41 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 18ης Απριλίου 2023, οι υποθέσεις C-794/21 P και C-800/21 P ενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των ανταναιρέσεων

42 Με τις ανταναιρέσεις η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό της πρωτοδίκως ασκηθείσας προσφυγής, το οποίο αποτελεί προκαταρκτικό ζήτημα σε σχέση με τα ουσιαστικά νομικά ζητήματα που εγείρονται με τις αιτήσεις αναιρέσεως. Επομένως, οι ανταναιρέσεις πρέπει να εξεταστούν πρώτες (πρβλ. απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2020, Changmao Biochemical Engineering κατά Distillerie Bonollo κ.λπ., C-461/18 P, EU:C:2020:979, σκέψη 43).

43 Προς στήριξη των ανταναιρέσεών της, η Επιτροπή προβάλλει δύο λόγους.

Επί του πρώτου λόγου ανταναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

44 Με τον πρώτο λόγο που προβάλλει προς στήριξη των ανταναιρέσεών της, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, στις σκέψεις 37 έως 44 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθόσον υιοθέτησε ευρεία ερμηνεία της έννοιας της «δημοσιεύσεως» κατά το άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Στο πλαίσιο αυτό, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι κάθε δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα εμπίπτει στην έννοια αυτή, ανεξαρτήτως του αν η δημοσίευση αυτή αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη ισχύος της επίμαχης πράξεως σύμφωνα με το άρθρο 297 ΣΛΕΕ και αν προβλέπεται από την ίδια τη Συνθήκη.

45 Πρώτον, η ερμηνεία του Γενικού Δικαστηρίου είναι αντίθετη προς τη νομολογία του Δικαστηρίου η οποία απορρέει από την απόφαση της 17ης Μαΐου 2017, Πορτογαλία κατά Επιτροπής (C-339/16 P, EU:C:2017:384, σκέψεις 34 έως 40), καθώς και από τις διατάξεις της 31ης Ιανουαρίου 2019, Iordăchescu κατά Κοινοβουλίου κ.λπ. (C-426/18 P, EU:C:2019:89, σκέψη 22), και της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Fryč κατά Επιτροπής (C-230/19 P, EU:C:2019:685, σκέψη 15). Με την ως άνω νομολογία, το Δικαστήριο προέβη σε παραλληλισμό μεταξύ του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 297 ΣΛΕΕ, υπό την έννοια ότι η δημοσίευση της επίμαχης πράξεως αποτελεί την αφετηρία της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής μόνον αν αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη ισχύος της πράξεως αυτής και αν προβλέπεται από την ίδια τη Συνθήκη.

46 Κατά την Επιτροπή, η προσέγγιση αυτή επιβεβαιώνεται από τη γραμματική, συστηματική και τελολογική ερμηνεία του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

47 Όσον αφορά, αφενός, το γράμμα της διάταξης αυτής, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, σε όλες τις γλωσσικές αποδόσεις, πλην της γερμανικής, οι όροι «δημοσίευση» και «κοινοποίηση» περιλαμβάνονται τόσο στο άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ όσο και στο άρθρο 297 ΣΛΕΕ, γεγονός που αποδεικνύει την ύπαρξη παραλληλισμού μεταξύ των δύο αυτών διατάξεων.

48 Όσον αφορά, αφετέρου, το πνεύμα και τον σκοπό του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής που προβλέπει η διάταξη αυτή εξυπηρετούν τον σκοπό της ασφάλειας δικαίου. Αν ένας ιδιώτης επιθυμεί να προσβάλει μια πράξη, πρέπει κατ' αρχήν να το πράξει εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία περιήλθε σε γνώση του το οριστικό κείμενο της πράξης αυτής. Αντιθέτως, για τις πράξεις γενικής ισχύος που δεν έχουν αποδέκτες, η ημερομηνία αυτή είναι η ημερομηνία δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα. Για τις πράξεις που προσδιορίζουν έναν αποδέκτη, η εν λόγω ημερομηνία είναι η ημερομηνία κοινοποίησης στον εν λόγω αποδέκτη. Μόνον κατ' εξαίρεση και επικουρικώς, όταν πρόκειται για πράξη που δεν χρειάζεται ούτε να δημοσιευθεί ούτε να κοινοποιηθεί, μπορεί η περιέλευση σε γνώση να συνιστά γεγονός που σηματοδοτεί την έναρξη της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής. Επομένως, ο παραλληλισμός μεταξύ του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και του άρθρου 297 ΣΛΕΕ διασφαλίζει ότι η μεταγενέστερη δημοσίευση πράξεως στην Επίσημη Εφημερίδα με σκοπό την ενημέρωση δεν συνεπάγεται παράταση των προθεσμιών ασκήσεως προσφυγής και, ως εκ τούτου, ανασφάλεια δικαίου.

49 Κατά δεύτερον, η δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα μιας απόφασης της Επιτροπής με την οποία περατώνεται επίσημη διαδικασία έρευνας δεν μπορεί να εξομοιωθεί με «δημοσίευση» κατά την έννοια του άρθρου 297, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Επομένως, δεν αποτελεί την αφετηρία της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής.

50 Αφενός, μια τέτοια απόφαση απευθύνεται στο οικείο κράτος μέλος και κοινοποιείται μόνο σ' αυτό. Σύμφωνα με το άρθρο 297, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η απόφαση αρχίζει να ισχύει με την κοινοποίηση αυτή και όχι με τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα, η οποία αποσκοπεί απλώς στην ενημέρωση του κοινού, περιλαμβανομένων των δικαιούχων της ενίσχυσης από τους οποίους το οικείο κράτος μέλος οφείλει να ανακτήσει την ενίσχυση αυτή πριν ακόμη δημοσιευθεί η απόφαση. Αφετέρου, η εν λόγω δημοσίευση απορρέει όχι από τη Συνθήκη ΛΕΕ, αλλά από το άρθρο 32 του κανονισμού 2015/1589, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής του σκέψης 39. Υπό τις συνθήκες αυτές, για να καθοριστεί το χρονικό σημείο έναρξης της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής που διαθέτει μια δικαιούχος επιχείρηση προκειμένου να προσβάλει απόφαση για περάτωση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, πρέπει να ληφθεί υπόψη το χρονικό σημείο κατά το οποίο έλαβε πράγματι γνώση της απόφασης αυτής. Εάν δεν μπορεί να αποδειχθεί η προηγούμενη περιέλευση σε γνώση, ως ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος έλαβε πράγματι γνώση της πράξης λογίζεται, κατά πλάσμα δικαίου, η ημερομηνία δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα.

51 Κατά τρίτον, η Επιτροπή προβάλλει μια σειρά επιχειρημάτων που, κατά την άποψή της, στηρίζουν την προτεινόμενη από αυτήν ερμηνεία του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

52 Πρώτον, στηρίζεται στην οικονομία της διάταξης αυτής για να υποστηρίξει ότι η δημοσίευση και η κοινοποίηση μιας πράξης είναι ισοδύναμες και ότι η περιέλευση σε γνώση συνιστά επικουρικό γεγονός σε σχέση με τα δύο πρώτα. Αυτή η σχέση επικουρικότητας διαρρηγνύεται από την ερμηνεία στην οποία προέβη το Γενικό Δικαστήριο, δεδομένου ότι, αν η δημοσίευση βάσει του άρθρου 32 του κανονισμού 2015/1589 ισοδυναμούσε με δημοσίευση δυνάμει του άρθρου 297,

παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής θα έπρεπε να αρχίσει να τρέχει, ακόμη και έναντι του οικείου κράτους μέλους και παρά την κοινοποίηση, από την ημερομηνία της εν λόγω δημοσίευσης.

53 Δεύτερον, η Επιτροπή φρονεί ότι η ερμηνεία που δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο οδηγεί σε ανισότητα των όπλων μεταξύ των επιχειρήσεων από τις οποίες ανακτάται ενίσχυση και των ανταγωνιστών τους που δεν έλαβαν ενίσχυση. Ενώ οι πρώτες λαμβάνουν στην πράξη αντίγραφο της απόφασης από το οικείο κράτος μέλος, οι δεύτερες πρέπει να αναμείνουν τη δημοσίευση της απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα, σύμφωνα με το άρθρο 32 του κανονισμού 2015/1589, με αποτέλεσμα οι πραγματικές προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής για τις επιχειρήσεις αυτές να είναι διαφορετικές. Η ερμηνεία αυτή οδηγεί επίσης σε ανισότητα μεταξύ της Επιτροπής και των επιχειρήσεων από τις οποίες πρέπει να ανακτηθεί η ενίσχυση. Συγκεκριμένα, για να αντικρούσει την προσφυγή μιας δικαιούχου επιχείρησης, η Επιτροπή διαθέτει προθεσμία δύο μηνών, ενώ, συνεπεία της ερμηνείας αυτής, οι επιχειρήσεις αυτές έχουν στη διάθεσή τους μεγαλύτερη προθεσμία για να προετοιμάσουν την προσφυγή τους.

54 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο στηρίχθηκε σε εσφαλμένη ερμηνεία της απόφασης της 10ης Μαρτίου 1998, Γερμανία κατά Συμβουλίου (C-122/95, EU:C:1998:94). Συγκεκριμένα, σε αντίθεση με την επίμαχη απόφαση, η επίδικη απόφαση στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου δεν όριζε κανέναν αποδέκτη.

55 Τέταρτον, η σκέψη 39 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, στην οποία το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η οι εταιρίες Infineon μπορούσαν υποκειμενικώς να αναμένουν τη δημοσίευση της επίμαχης απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα, παραγνωρίζει τον δημοσίας τάξεως χαρακτήρα των προθεσμιών ασκήσεως προσφυγής.

56 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και οι εταιρίες Infineon αντιτείνουν ότι ο πρώτος λόγος ανταναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

57 Με τον πρώτο λόγο που προβάλλει προς στήριξη των ανταναιρέσεών της, η Επιτροπή αμφισβητεί το βάσιμο των εκτιμήσεων του Γενικού Δικαστηρίου που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 37 έως 44 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Κατ' αυτήν, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο με τις σκέψεις αυτές, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως της επίμαχης απόφασης άρχιζε, όσον αφορά τις εταιρίες Infineon, όχι από την ημερομηνία δημοσίευσης της εν λόγω απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα, αλλά από την ημερομηνία κατά την οποία οι εταιρίες αυτές έλαβαν πράγματι γνώση της απόφασης αυτής.

58 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στις σκέψεις 37 έως 44 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την ένσταση απαραδέκτου της Επιτροπής που στηριζόταν στον ισχυρισμό ότι η προσφυγή ακυρώσεως κατά της επίμαχης απόφασης είχε ασκηθεί εκπροθέσμως από τις εταιρίες Infineon.

59 Από το σύνολο των σκέψεων 37 έως 39 της απόφασης αυτής προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής άρχιζε, εν προκειμένω, από την ημερομηνία δημοσίευσης της επίμαχης απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα, η οποία έλαβε χώρα στις 16 Ιανουαρίου 2019, και ότι η προθεσμία αυτή τηρήθηκε.

60 Προς στήριξη της εκτίμησης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε, στη σκέψη 38 της εν λόγω απόφασης, ότι το κριτήριο της ημερομηνίας κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως ως σημείου αφετηρίας της προθεσμίας αυτής έχει δευτερεύουσα σημασία σε σχέση με τα κριτήρια της δημοσιεύσεως ή της κοινοποιήσεως της πράξεως. Υπογραμμίζοντας ότι η δημοσίευση δεν αποτελούσε προϋπόθεση για την έναρξη ισχύος της επίμαχης απόφασης, επισήμανε, στη σκέψη 39 της ίδιας απόφασης, ότι η απόφαση αυτή έπρεπε να δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 3, του κανονισμού 2015/1589, οπότε η οι εταιρίες Infineon μπορούσαν θεμιτώς να υπολογίζουν ότι η εν λόγω απόφαση θα δημοσιευόταν.

61 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, «[ο]ι προσφυγές που προβλέπονται στο παρόν άρθρο ασκούνται εντός δύο μηνών, υπολογιζομένων, κατά περίπτωση, από τη δημοσίευση της πράξεως, την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα ή, ελλείψει δημοσιεύσεως ή κοινοποιήσεως, από την ημέρα κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της πράξεως».

62 Από το γράμμα της διάταξης αυτής, και ειδικότερα από τις εκφράσεις «κατά περίπτωση» και «ελλείψει δημοσιεύσεως ή κοινοποιήσεως», προκύπτει σαφώς ότι το χρονικό σημείο ενάρξεως της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής καθορίζεται σε συνάρτηση με την εξεταζόμενη περίπτωση και ότι τα τρία κριτήρια που μπορούν να ενεργοποιήσουν την προθεσμία αυτή είναι ιεραρχικώς διατεταγμένα.

63 Επομένως, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως αρχίζει να τρέχει, κατά κύριο λόγο, από τη δημοσίευση της πράξης ή από την κοινοποίησή της στον προσφεύγοντα. Τα δύο αυτά κύρια κριτήρια είναι ισοδύναμα στο πλαίσιο της οικονομίας της εν λόγω διάταξης, υπό την έννοια ότι κανένα από τα εν λόγω κριτήρια δεν έχει επικουρικό χαρακτήρα σε σχέση με το άλλο (πρβλ. απόφαση της 17ης Μαΐου 2017, Πορτογαλία κατά Επιτροπής, C-339/16 P, EU:C:2017:384, σκέψη 38).

64 Αντιθέτως, όπως ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 38 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το κριτήριο της ημερομηνίας κατά την οποία ο προσφεύγων έλαβε γνώση της προσβαλλόμενης πράξεως ως σημείου αφετηρίας της προθεσμίας ασκήσεως της προσφυγής έχει δευτερεύουσα σημασία σε σχέση με τα κριτήρια της δημοσιεύσεως ή της κοινοποιήσεως της εν λόγω πράξεως (πρβλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 1998, Γερμανία κατά Συμβουλίου, C-122/95, EU:C:1998:94, σκέψη 35), πράγμα το οποίο δεν αμφισβητείται εν προκειμένω

65 Εν προκειμένω, η επίμαχη απόφαση, η οποία περατώνει επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με κρατική ενίσχυση, όριζε ως αποδέκτη το οικείο κράτος μέλος, ήτοι την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στο οποίο και κοινοποιήθηκε, σύμφωνα με το άρθρο 297, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Παράλληλα, η απόφαση αυτή δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα, σύμφωνα με το άρθρο 32, παράγραφος 3, του κανονισμού 2015/1589.

66 Σε μια τέτοια περίπτωση, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, για τον αποδέκτη της πράξης στον οποίο έπρεπε να κοινοποιηθεί, ήτοι το οικείο κράτος μέλος, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία της κοινοποίησης αυτής, τούτο δε ακόμη και αν η πράξη δημοσιεύεται επίσης στην Επίσημη Εφημερίδα (πρβλ. απόφαση της 17ης Μαΐου 2017, Πορτογαλία κατά Επιτροπής, C-339/16 P, EU:C:2017:384, σκέψη 37).

67 Αντιθέτως, από τη γραμματική, τελολογική και συστηματική ερμηνεία του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής ακυρώσεως αρχίζει να τρέχει, για τους λοιπούς ενδιαφερόμενους, όπως οι εταιρίες Infineon, από τη δημοσίευση της πράξης στην Επίσημη Εφημερίδα, ακόμη και όταν η δημοσίευση αυτή απορρέει όχι από το άρθρο 297, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αλλά από διάταξη του παράγωγου δικαίου, όπως το άρθρο 32, παράγραφος 3, του κανονισμού 2015/1589.

68 Πράγματι, πρώτον, διαπιστώνεται ότι το γράμμα του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ κάνει λόγο για «δημοσίευση» των πράξεων εν γένει (πρβλ. απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2013, PPG και SNF κατά ΕΟΧΠ, C-625/11 P, EU:C:2013:594, σκέψη 31). Επομένως, το γράμμα της ως άνω διάταξης δεν εξαρτά την έννοια αυτή από καμία ειδική προϋπόθεση, ιδίως όσον αφορά τη νομική βάση της υποχρέωσης δημοσίευσης.

69 Επ' αυτού, είναι αληθές ότι, όπως υποστηρίζει η Επιτροπή, το Δικαστήριο έχει, μεταξύ άλλων, κρίνει ότι η έννοια της «δημοσίευσης», κατά το άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, αφορά δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα η οποία αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη ισχύος της πράξης και προβλέπεται από τη Συνθήκη ΛΕΕ (πρβλ. απόφαση της 17ης Μαΐου 2017, Πορτογαλία κατά Επιτροπής, C-339/16 P, EU:C:2017:384, σκέψη 36, και διατάξεις της 31ης Ιανουαρίου 2019, Iordăchescu κατά Κοινοβουλίου κ.λπ., C-426/18 P, EU:C:2019:89, σκέψη 22, και της 5ης Σεπτεμβρίου 2019, Fryč κατά Επιτροπής, C-230/19 P, EU:C:2019:685, σκέψη 15).

70 Εντούτοις, αντιθέτως προς την άποψη που υποστηρίζει η Επιτροπή, εξ αυτού δεν μπορεί να συναχθεί ότι η έννοια της «δημοσίευσης», κατά το άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, περιορίζεται στην περίπτωση αυτή.

71 Συγκεκριμένα, τα νομολογιακά προηγούμενα που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 69 της παρούσας απόφασης δεν μπορούν να ερμηνευθούν μεμονωμένα, αλλά στο πλαίσιο της νομολογίας του Δικαστηρίου με την οποία έχει ερμηνευθεί η έννοια της «δημοσιεύσεως» κατά το άρθρο 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, υπό ευρεία έννοια. Επομένως, στην έννοια αυτή εμπίπτουν, πέραν της περίπτωσης της εν λόγω σκέψης 69, και η δημοσίευση της προσβαλλόμενης πράξης στην Επίσημη Εφημερίδα η οποία δεν απορρέει από υποχρέωση επιβαλλόμενη από τη Συνθήκη, αλλά από πάγια πρακτική των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 1998, Γερμανία κατά Συμβουλίου, C-122/95, EU:C:1998:94, σκέψεις 36 και 39) ή από διάταξη του παράγωγου δικαίου, όπως το άρθρο 32, παράγραφος 3, του κανονισμού 2015/1589 (πρβλ. διάταξη της 25ης Νοεμβρίου 2008, S.A.BA.R. κατά Επιτροπής, C-501/07 P, EU:C:2008:652, σκέψη 23), ή ακόμη και η δημοσίευση στον ιστότοπο θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης όταν αυτή προβλέπεται από το παράγωγο δίκαιο (πρβλ. απόφαση της 26ης Σεπτεμβρίου 2013, PPG και SNF κατά ΕΟΧΠ, C-625/11 P, EU:C:2013:594, σκέψεις 30 έως 32).

72 Δεύτερον, όσον αφορά τους σκοπούς του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής βάσει της διάταξης αυτής είναι δημοσίας τάξεως και δεν εξαρτώνται από τη βούληση των διαδίκων και του δικαστή. Θεσπίστηκαν με σκοπό τη διαφύλαξη της ασφάλειας δικαίου, αποτρέποντας την επ' αόριστον αμφισβήτηση των πράξεων της Ένωσης που παράγουν έννομα αποτελέσματα, καθώς και την αποτροπή κάθε αυθαίρετης διάκρισης ή μεταχείρισης κατά την απονομή της δικαιοσύνης (πρβλ. αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 1967, Muller-Collignon κατά Επιτροπής, 4/67, EU:C:1967:51, σ. 479, της 23ης Ιανουαρίου 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, σκέψη 21, διατάξεις της

16ης Νοεμβρίου 2010, Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert κατά Επιτροπής, C-73/10 P, EU:C:2010:684, σκέψη 52, και της 31ης Ιανουαρίου 2019, Iordăchescu κατά Κοινοβουλίου κ.λπ., C-426/18 P, EU:C:2019:89, σκέψη 21).

73 Αφενός, όσον αφορά απόφαση όπως η επίμαχη, με την οποία περατώνεται η επίσημη διαδικασία έρευνας σχετικά με κρατική ενίσχυση, προκύπτει ότι, σε αντίθεση με την ημερομηνία περιέλευσης σε γνώση, η ημερομηνία δημοσίευσης μιας πράξης στην Επίσημη Εφημερίδα μπορεί να αποδειχθεί, χάριν της ασφάλειας δικαίου, κατά τρόπο αντικειμενικό και βέβαιο ως προς το σύνολο των ενδιαφερομένων μερών στα οποία δεν έχει κοινοποιηθεί η απόφαση αυτή. Συναφώς, είναι αδιάφορο αν τα ως άνω ενδιαφερόμενα μέρη έλαβαν γνώση της πράξης αυτής πριν από τη δημοσίευσή της.

74 Τούτο εξηγεί εξάλλου το γεγονός ότι, στη γενική οικονομία του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ και χάριν της ασφάλειας δικαίου, η ημερομηνία δημοσίευσης υπερισχύει της ημερομηνίας περιέλευσης σε γνώση, η οποία, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 64 της παρούσας απόφασης, αποτελεί επικουρικό κριτήριο όσον αφορά την έναρξη της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής. Επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτή η πρόταση της Επιτροπής η οποία συνίσταται, στην πραγματικότητα, στο να αντιστραφεί η σχέση μεταξύ των δύο αυτών κριτηρίων του άρθρου 263, έκτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

75 Αφετέρου, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, η ερμηνεία που έγινε δεκτή στις σκέψεις 67 και 71 της παρούσας απόφασης είναι επίσης ικανή να αποτρέψει κάθε αυθαίρετη δυσμενή διάκριση ή μεταχείριση κατά την απονομή της δικαιοσύνης και να διασφαλίσει, με τον τρόπο αυτό, την ισότητα των όπλων των δικαιούχων της κρατικής ενίσχυσης και των ανταγωνιστριών επιχειρήσεων. Πράγματι, για όλους αυτούς τους ενδιαφερομένους, η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής αρχίζει να τρέχει από την ίδια ημερομηνία, ήτοι από τη δημοσίευση της απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα. Επιπλέον, στο μέτρο που η Επιτροπή είναι ο συντάκτης της εν λόγω απόφασης και είναι υπεύθυνη για τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα, δεν μπορεί βασίμως να αντλήσει επιχείρημα από προβαλλόμενη ανισότητα των όπλων εις βάρος της.

76 Τρίτον, όσον αφορά το πλαίσιο, η δομή των Συνθηκών αντιτίθεται επίσης στον αυστηρό παραλληλισμό, τον οποίο προτείνει η Επιτροπή, μεταξύ των εννοιών της «δημοσιεύσεως» που χρησιμοποιούνται, αντιστοίχως, στο άρθρο 263, έκτο εδάφιο, και στο άρθρο 297, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Πράγματι, αρκεί συναφώς η διαπίστωση ότι, μολονότι οι δύο αυτές διατάξεις εμπίπτουν στον τίτλο Ι του έκτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, δεν ρυθμίζουν το ίδιο αντικείμενο. Ενώ η πρώτη περιλαμβάνεται στο κεφάλαιό της 1, το οποίο αφορά τα θεσμικά όργανα, και ειδικότερα στο τμήμα 5 που είναι αφιερωμένο στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η δεύτερη εντάσσεται στο κεφάλαιό της 2, το οποίο αφορά τις νομικές πράξεις της Ένωσης και τις διαδικασίες θέσπισής τους.

77 Για όλους αυτούς τους λόγους, συνάγεται ότι ορθώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 37 έως 44 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η προθεσμία ασκήσεως προσφυγής άρχιζε να τρέχει, για τις εταιρίες Infineon, από την ημερομηνία δημοσίευσης της επίμαχης απόφασης στην Επίσημη Εφημερίδα.

78 Ως εκ τούτου, ο πρώτος λόγος που προβάλλεται προς στήριξη των ανταναιρέσεων πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του δεύτερου λόγου ανταναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

79 Με τον δεύτερο λόγο που προβάλλει προς στήριξη των ανταναιρέσεών της, η Επιτροπή προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε δύο νομικές πλάνες στη σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

80 Κρίνοντας, στην εν λόγω σκέψη 42, ότι «δεν αποδείχθηκε ότι, εν προκειμένω, [οι εταιρίες Infineon] είχαν "δέουσα γνώση" της [επίμαχης] αποφάσεως» πριν από τη δημοσίευσή της, το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία. Συγκεκριμένα, είναι πρόδηλο, ενόψει των στοιχείων που προέβαλε η Επιτροπή ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, ότι οι εταιρίες αυτές γνώριζαν την ύπαρξη της επίμαχης απόφασης πριν από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα, το αργότερο στις 26 Σεπτεμβρίου 2018.

81 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας φρονεί ότι, δεδομένου ότι ο πρώτος λόγος των ανταναιρέσεων δεν είναι βάσιμος, ο δεύτερος λόγος ανταναιρέσεως είναι αλυσιτελής για την έκβαση των υπό κρίση αιτήσεων αναιρέσεως. Οι εταιρίες Infineon φρονούν ότι ο δεύτερος λόγος ανταναιρέσεως είναι αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

82 Στη σκέψη 42 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο επισήμανε, μεταξύ άλλων, ότι, «εν πάση περιπτώσει, δεν αποδείχθηκε ότι, εν προκειμένω, οι [εταιρίες Infineon] είχαν "δέουσα γνώση" της [επίμαχης] αποφάσεως».

83 Συναφώς, η έκφραση «εν πάση περιπτώσει» υποδηλώνει ότι η αιτιολογία αυτή αποτελεί επάλληλη αιτιολογία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Κατά πάγια, όμως, νομολογία, τα επιχειρήματα που στρέφονται κατά επαλλήλως παρατιθέμενου μέρους του σκεπτικού απόφασης ή διάταξης του Γενικού Δικαστηρίου δεν μπορούν να επιφέρουν την αναίρεσή της και είναι, ως εκ τούτου, αλυσιτελή (απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2023, United Parcel Service κατά Επιτροπής, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, σκέψη 55 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

84 Ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος που προβάλλεται προς στήριξη των ανταναιρέσεων πρέπει να απορριφθεί ως αλυσιτελής.

85 Κατά συνέπεια, οι ανταναιρέσεις αυτές πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί των κυρίων αιτήσεων αναιρέσεως

86 Προς στήριξη της αιτήσεώς της αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, υποστηριζόμενη από τις εταιρίες Infineon, προβάλλει έναν και μοναδικό λόγο αναιρέσεως, στηριζόμενο σε παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

87 Προς στήριξη της αιτήσεώς τους αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P, οι εταιρίες Infineon προβάλλουν δύο λόγους αναιρέσεως, εκ των οποίων ο πρώτος στηρίζεται σε παράβαση του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ και ο δεύτερος σε παραμόρφωση του εθνικού δικαίου και των πραγματικών περιστατικών. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποστηρίζει τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλουν οι εταιρίες Infineon.

Επί του μοναδικού λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P και επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P

88 Με τον μοναδικό λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P και με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P, οι εταιρίες Infineon και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προσάπτουν, αντιστοίχως, στο Γενικό Δικαστήριο ότι παρέβη το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, καθόσον κακώς έκρινε ότι η επίδικη απαλλαγή συνιστά ενίσχυση χορηγηθείσα με «κρατικούς πόρους», κατά την έννοια της διάταξης αυτής.

89 Ο μοναδικός λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας διαιρείται σε τρία σκέλη που αφορούν, το πρώτο, το νομικό κριτήριο βάσει του οποίου μπορεί να εκτιμηθεί η ύπαρξη μέτρου χορηγούμενου με «κρατικούς πόρους», το δεύτερο, την ύπαρξη επιβάρυνσης αναγκαστικού χαρακτήρα και, το τρίτο, τον κρατικό έλεγχο.

90 Ο πρώτος λόγος αναιρέσεως που προβάλλουν οι εταιρίες Infineon μπορεί να διαιρεθεί σε τέσσερις αιτιάσεις, εκ των οποίων οι τρεις πρώτες αφορούν, κατ' ουσίαν, το νομικό κριτήριο περί του οποίου γίνεται λόγος στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης και, η τέταρτη, την ύπαρξη επιβάρυνσης αναγκαστικού χαρακτήρα.

Επί του νομικού κριτηρίου βάσει του οποίου μπορεί να εκτιμηθεί η ύπαρξη μέτρου χορηγούμενου με «κρατικούς πόρους»

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

91 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, με το πρώτο σκέλος του μοναδικού λόγου της αναιρέσεώς της, και οι εταιρίες Infineon, με τις τρεις πρώτες αιτιάσεις του πρώτου λόγου της δικής τους αναιρέσεως, προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι εφάρμοσε εσφαλμένο νομικό κριτήριο προκειμένου να εκτιμήσει τον κρατικό χαρακτήρα των επίμαχων πόρων.

92 Κατά πρώτον, στο πλαίσιο των δικογράφων που κατέθεσε ενώπιον του Δικαστηρίου, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αμφισβήτησε τις σκέψεις 63 έως 65 και 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, διότι, κατά τη γνώμη της, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι, προκειμένου να καθοριστεί ο κρατικός ή μη χαρακτήρας των πόρων, η ύπαρξη υποχρεωτικής επιβάρυνσης των καταναλωτών ή των τελικών πελατών και ο κρατικός έλεγχος των κεφαλαίων ή των διαχειριστών των κεφαλαίων αυτών αποτελούν δύο στοιχεία τα οποία «πρέπει να συντρέχουν διαζευκτικώς», οπότε του αρκούσε να εξακριβώσει αν η επίδικη προσαύξηση ήταν υποχρεωτική επιβάρυνση εξομοιούμενη με οιονεί φορολογική επιβάρυνση. Αντιθέτως, πρόκειται για σωρευτικά κριτήρια, όπως προκύπτει από τη νομολογία που απορρέει, μεταξύ άλλων, από τις αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 2008, Essent Netwerk Noord κ.λπ. (C-206/06, EU:C:2008:413, σκέψεις 66, 69, 70, 72 και 75), της 28ης Μαρτίου 2019, Γερμανία κατά

Επιτροπής (C-405/16 P, EU:C:2019:268, σκέψη 72), της 15ης Μαΐου 2019, Achema κ.λπ. (C-706/17, EU:C:2019:407), και της 16ης Σεπτεμβρίου 2021, FVE Holýšov I κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-850/19 P, EU:C:2021:740).

93 Επιπλέον, κατά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η ερμηνεία αυτή του Γενικού Δικαστηρίου, η οποία στηρίζεται σε διαζευκτικά κριτήρια, αντιφάσκει προς τις σκέψεις 98 έως 110 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, με τις οποίες το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε την ύπαρξη κρατικού ελέγχου, ενώ είχε ήδη καταλήξει στην ύπαρξη υποχρεωτικής επιβάρυνσης.

94 Κατά δεύτερον, κατά την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η προσέγγιση αυτή του Γενικού Δικαστηρίου δεν επιρρωννύεται ούτε από τα άρθρα 30 και 110 ΣΛΕΕ, τα οποία αφορούν κατ' ουσίαν την κατάργηση και την απαγόρευση των μέτρων προστατευτισμού.

95 Κατά τρίτον, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποστηρίζει ότι η ερμηνεία του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, κατά την οποία πρέπει να τεκμαίρεται ότι κάθε φόρος έχει κρατική προέλευση, ανεξαρτήτως των σκοπών που επιδιώκει η διάταξη αυτή, είναι νομικώς εσφαλμένη. Η ερμηνεία αυτή καταλήγει σε αποτέλεσμα μη προβλεπόμενο από τις Συνθήκες, ήτοι στο ότι κάθε ρύθμιση των τιμών της αγοράς οδηγεί σε χρήση κρατικών πόρων και πρέπει, ως εκ τούτου, να κοινοποιείται, σύμφωνα με το άρθρο 108 ΣΛΕΕ. Μια τέτοια ρύθμιση όμως θα ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και όχι στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

96 Από την πλευρά τους, οι εταιρίες Infineon προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι εσφαλμένως έλαβε υπόψη, στη σκέψη 63 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δύο κύρια στοιχεία για την εκτίμηση του κρατικού χαρακτήρα των πόρων, ήτοι, αφενός, την ύπαρξη υποχρεωτικής επιβάρυνσης των καταναλωτών ή των τελικών πελατών και, αφετέρου, τον κρατικό έλεγχο επί της διαχείρισης του συστήματος.

97 Προς στήριξη του ισχυρισμού αυτού, οι ως άνω εταιρίες υπογραμμίζουν, κατά πρώτον, ότι, κατά πάγια νομολογία, μόνον μια ενίσχυση της οποίας η χρηματοδότηση «στοιχίζει χρήματα στο κράτος» συνιστά ενίσχυση χορηγούμενη με «κρατικούς πόρους», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Επομένως, δεν αρκεί ένα κρατικό μέτρο να επιβάλλει κατά τρόπο υποχρεωτικό τη χρήση ιδιωτικών πόρων.

98 Κατά δεύτερον, οι εν λόγω εταιρίες υποστηρίζουν ότι το κατάλληλο κριτήριο για τη διάκριση των κρατικών πόρων από τους ιδιωτικούς πόρους συνίσταται στην ύπαρξη επαρκώς άμεσου συνδέσμου με τον κρατικό προϋπολογισμό. Ελλείψει τέτοιου συνδέσμου, μια υποχρεωτική αναδιανομή ιδιωτικών πόρων, επιβαλλόμενη από κρατικά μέτρα, δεν θα πρέπει να εμπίπτει στην έννοια των «κρατικών πόρων».

99 Τρίτον, η ύπαρξη του εν λόγω συνδέσμου πρέπει να αποδεικνύεται κατά περίπτωση υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου, την οποία δεν έλαβε υπόψη το Γενικό Δικαστήριο. Κατά τη νομολογία αυτή, ο εν λόγω σύνδεσμος υφίσταται όταν το κράτος κάνει χρήση προνομίων δημόσιας εξουσίας για την είσπραξη της υποχρεωτικής εισφοράς, για παράδειγμα όταν καθορίζει εκ του νόμου απευθείας το ποσό της εισφοράς αυτής έναντι των οφειλετών της εν λόγω εισφοράς ή προβλέπει διοικητικές κυρώσεις σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης καταβολής. Σύνδεσμος θα μπορούσε ακόμη να διαπιστωθεί όταν το υπερβάλλον ποσό των συλλεγέντων κεφαλαίων πρέπει να καταβληθεί στον κρατικό προϋπολογισμό, όταν το κράτος παρέχει εγγύηση δημοσίου χαρακτήρα ή όταν η εταιρία διαχείρισης κεφαλαίων ανήκει στο κράτος. Αντιστρόφως, δεν υφίσταται επαρκώς άμεσος σύνδεσμος μεταξύ της υποχρεωτικής

εισφοράς και του κρατικού προϋπολογισμού όταν το κράτος δεν παραιτείται από κανέναν πόρο ή όταν οι υποχρεωτικές επιβαρύνσεις διατηρούν τον ιδιωτικό τους χαρακτήρα καθ' όλη τη διαδρομή τους. Επομένως, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ένα υποχρεωτικό καθεστώς θεσπισθέν με τον νόμο δεν αρκεί για να διαπιστωθεί η ύπαρξη «κρατικών πόρων», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

100 Η Επιτροπή εκτιμά ότι το πρώτο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως που προβάλλει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είναι, αυτό καθεαυτό, αλυσιτελές. Υποστηρίζει ότι οι τρεις πρώτες αιτιάσεις του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλουν οι εταιρίες Infineon αποσκοπούν απλώς στο να εκθέσουν την, κατά τα λοιπά εσφαλμένη, ερμηνεία της νομολογίας του Δικαστηρίου και πρέπει να εξεταστούν από κοινού με την τέταρτη αιτίαση του λόγου αυτού.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

101 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και οι εταιρίες Infineon προσάπτουν, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι εφάρμοσε εσφαλμένο νομικό κριτήριο προκειμένου να καθορίσει αν τα ποσά που προκύπτουν από την επίδικη προσαύξηση προέρχονται από «κρατικούς πόρους», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

102 Κατά πάγια νομολογία, ο χαρακτηρισμός μέτρου ως «κρατικής ενίσχυσης» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ προϋποθέτει τη συνδρομή τεσσάρων προϋποθέσεων και συγκεκριμένα, πρώτον, να πρόκειται για παρέμβαση εκ μέρους του κράτους ή «με κρατικούς πόρους», δεύτερον, η παρέμβαση αυτή να είναι ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών, τρίτον, να παρέχει επιλεκτικό πλεονέκτημα στον αποδέκτη και, τέταρτον, να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό (απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

103 Όσον αφορά την πρώτη από τις προϋποθέσεις αυτές, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, για να χαρακτηριστεί ένα μέτρο ως παρέμβαση εκ μέρους του κράτους ή ως ενίσχυση που χορηγείται «με κρατικούς πόρους» πρέπει, αφενός, να χορηγείται άμεσα ή έμμεσα με κρατικούς πόρους και, αφετέρου, να μπορεί να καταλογιστεί σε κράτος μέλος (απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

104 Όσον αφορά, ειδικότερα, την προϋπόθεση ότι το πλεονέκτημα πρέπει να χορηγείται «με κρατικούς πόρους», το Δικαστήριο έχει διαμορφώσει, με τη νομολογία του, δύο κριτήρια βάσει των οποίων μπορεί να αποδειχθεί ότι πόροι μέσω των οποίων χορηγείται τιμολογιακό πλεονέκτημα, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, αποτελούν «κρατικούς πόρους», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1, σκέψεις 34, 38, 39 και 42).

105 Συγκεκριμένα, κατά πρώτον, τα κεφάλαια που προέρχονται από φόρους ή από άλλες υποχρεωτικές επιβαρύνσεις δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας και των οποίων η διαχείριση και η κατανομή διέπονται από τη νομοθεσία αυτή αποτελούν «κρατικούς πόρους», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1, σκέψη 38).

106 Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου η οποία διευκρινίζει το κριτήριο αυτό, τα χρηματικά ποσά που προκύπτουν από την προσαύξηση τιμής την οποία επιβάλλει το κράτος στους αγοραστές ηλεκτρικής ενέργειας αποτελούν φορολογική επιβάρυνση που πλήττει την ηλεκτρική ενέργεια και προέρχονται από «κρατικούς πόρους», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Για να θεωρηθούν τα χρηματικά ποσά ως κρατικοί πόροι, πρέπει να προέρχονται από υποχρεωτικές εισφορές τις οποίες επιβάλλει η νομοθεσία του οικείου κράτους μέλους και η διαχείριση και η κατανομή τους να διέπονται από τη νομοθεσία αυτή, ανεξαρτήτως του αν ο μηχανισμός χρηματοδότησης εμπίπτει στην κατηγορία των εν στενή εννοία φορολογικών επιβαρύνσεων κατά το εθνικό δίκαιο. Αντιθέτως, δεν αρκεί οι διαχειριστές δικτύων να μετακυλίουν στην τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας που επιβαρύνει τους τελικούς πελάτες το επιπλέον κόστος που προκύπτει λόγω της υποχρέωσής τους να αγοράζουν την ηλεκτρική ενέργεια που παράγεται από ορισμένες πηγές ενέργειας βάσει τιμολογίων καθοριζόμενων από τον νόμο, στην περίπτωση που η μετακύλιση αυτή προκύπτει μόνο από την πράξη και δεν απορρέει από νομική υποχρέωση. Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, η επιβάρυνση δεν μπορεί να θεωρηθεί υποχρεωτική (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1, σκέψεις 34 έως 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

107 Κατά δεύτερον, το γεγονός ότι ορισμένα ποσά παραμένουν διαρκώς υπό δημόσιο έλεγχο και συνεπώς στη διάθεση των αρμόδιων εθνικών αρχών αρκεί για να χαρακτηρισθούν ως «κρατικοί πόροι», κατά την έννοια της διάταξης αυτής (απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

108 Τα κριτήρια που μνημονεύονται στις σκέψεις 105 και 107 της παρούσας απόφασης συνιστούν διαζευκτικά κριτήρια βάσει των οποίων μπορεί να αποδειχθεί ότι ένα μέτρο χορηγείται «με κρατικούς πόρους», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ (πρβλ. απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES, C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1, σκέψη 42), όπως αναγνώρισε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου σχετικά με το περιεχόμενο της απόφασης της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES (C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1).

109 Επομένως, πρώτον, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 63 έως 65 και 77 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι ο κρατικός χαρακτήρας των πόρων, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, μπορεί να αποδειχθεί μέσω δύο διαζευκτικών προϋποθέσεων, εκ των οποίων η μία αφορά την ύπαρξη υποχρεωτικής επιβάρυνσης των καταναλωτών ή των τελικών πελατών και η άλλη τον κρατικό έλεγχο επί της διαχείρισης του συστήματος και, ιδίως, επί των κεφαλαίων ή των διαχειριστών των κεφαλαίων αυτών. Λαμβανομένων υπόψη των απαντήσεων που έδωσε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, όλα τα επιχειρήματα του εν λόγω κράτους μέλους με τα οποία αμφισβητείται η εκτίμηση αυτή πρέπει να απορριφθούν.

110 Επιπλέον, στο μέτρο που οι εταιρίες Infineon υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο θα έπρεπε να έχει εφαρμόσει κριτήριο σχετικό με την ύπαρξη επαρκώς άμεσου συνδέσμου μεταξύ του κρατικού προϋπολογισμού και της επίδικης προσαύξησης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου που εκτέθηκε στις σκέψεις 105 έως 107 της παρούσας απόφασης, καμία από τις εναλλακτικές λύσεις που ορθώς δέχθηκε το Γενικό Δικαστήριο δεν κάνει λόγο για τέτοια έννοια ή τέτοιο κριτήριο. Στο πλαίσιο των υπό κρίση αιτήσεων αναιρέσεως, οι ως άνω εταιρίες αμφισβητούν μόνον την ύπαρξη υποχρεωτικής επιβάρυνσης, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 105 της παρούσας απόφασης, η οποία πρέπει να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα των στοιχείων που εκτίθενται στη σκέψη 106 της απόφασης αυτής. Τα στοιχεία αυτά καθορίστηκαν από τη νομολογία του Δικαστηρίου που παρατίθεται στις

σκέψεις 55 έως 62 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και συνοψίζονται στις σκέψεις 34 έως 37 της απόφασης της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES (C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1), χωρίς το ζήτημα αυτό να αμφισβητείται ειδικά στο πλαίσιο των υπό κρίση αιτήσεων αναιρέσεως. Όμως, οι εταιρίες Infineon δεν αποδεικνύουν ούτε καν ισχυρίζονται ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε να λάβει δεόντως υπόψη τα στοιχεία αυτά. Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να προστεθεί ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 77 και 78 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο επιδίωξε πράγματι να εξακριβώσει, βάσει της νομολογίας αυτής, αν η επίδικη προσαύξηση επιβαλλόταν από το κράτος και μετακυλιόταν στο σύνολό της υποχρεωτικά, βάσει νόμου, στους τελικούς οφειλέτες αυτής.

111 Δεύτερον, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι έκρινε σκόπιμο να εξετάσει, στις σκέψεις 98 έως 110 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, την ύπαρξη κρατικού ελέγχου επί των εισπραττόμενων κεφαλαίων στο πλαίσιο της επίδικης προσαύξησης ή επί των διαχειριστών δικτύου, αφού διαπίστωσε, στη σκέψη 97 της απόφασης αυτής, την ύπαρξη οιονεί φορολογικής επιβάρυνσης ή υποχρεωτικής επιβάρυνσης συνεπαγόμενης τη χρήση κρατικών πόρων.

112 Είναι αληθές ότι το Γενικό Δικαστήριο θα μπορούσε να έχει παραλείψει την εξέταση αυτή σχετικά με την ύπαρξη κρατικού ελέγχου, λαμβανομένης υπόψη της διαζευκτικής φύσης των δύο κριτηρίων που εξέτασε. Εντούτοις, τίποτα δεν εμποδίζει το Γενικό Δικαστήριο, ιδίως για λόγους ορθής απονομής της δικαιοσύνης, να συνεχίσει τη συλλογιστική του με επαλλήλως παρατιθέμενες εκτιμήσεις, όπως είναι εν προκειμένω οι εκτιμήσεις σχετικά με την ύπαρξη κρατικού ελέγχου, κατά τον τρόπο που το έπραξε το Δικαστήριο με τη σκέψη 41 της απόφασης της 12ης Ιανουαρίου 2023, DOBELES HES (C-702/20 και C-17/21, EU:C:2023:1).

113 Τρίτον, στο μέτρο που η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποστηρίζει ότι θα ήταν αντίθετο προς τους σκοπούς του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ να θεωρηθεί κατά τεκμήριο ότι κάθε φόρος έχει κρατική προέλευση, η επιχειρηματολογία της στηρίζεται σε εσφαλμένη παραδοχή και σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

114 Πράγματι, αφενός, όπως προκύπτει από τη σκέψη 105 της παρούσας απόφασης, ως «κρατικοί πόροι», κατά την έννοια της ως άνω διάταξης, μπορούν να θεωρηθούν όχι τα κεφάλαια που τροφοδοτούνται με οποιονδήποτε φόρο, αλλά μόνον εκείνα που χρηματοδοτούνται από υποχρεωτικό φόρο, προβλεπόμενο από την εθνική νομοθεσία, του οποίου η διαχείριση και κατανομή διέπεται από τη νομοθεσία αυτή. Αφετέρου, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 110 της παρούσας απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο επιδίωξε να εξακριβώσει, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 77 και 78 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, αν η επίδικη προσαύξηση επιβαλλόταν από το κράτος και έπρεπε υποχρεωτικά, βάσει νόμου, να μετακυλίεται στο σύνολό της στους τελικούς οφειλέτες αυτής.

115 Τέταρτον, όσον αφορά την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας σχετικά με τα άρθρα 30 και 110 ΣΛΕΕ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στη σκέψη 86 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη, σε επάλληλη αιτιολογία που εισήγαγε με το επίρρημα «[ε]ξάλλου», τη σχετική με τις διατάξεις αυτές νομολογία. Συνήγαγε εντεύθεν ότι δεν έχει σημασία η ιδιότητα του οφειλέτη, εφόσον η φορολογική επιβάρυνση αφορούσε το επίμαχο προϊόν ή δραστηριότητα αναγκαία σε σχέση με το προϊόν αυτό. Προσέθεσε δε ότι το αποφασιστικό στοιχείο στην περίπτωση αυτή είναι ότι οι φορείς που εισέπραξαν τον φόρο δεν έχουν απλώς υποχρέωση αγοράς με δικούς τους χρηματικούς πόρους, αλλά ότι το κράτος έχει αναθέσει στους φορείς αυτούς τη διαχείριση κρατικών πόρων.

116 Δεδομένου ότι στη σκέψη αυτή παρατίθεται επάλληλη αιτιολογία, η επιχειρηματολογία η οποία βάλλει κατ' αυτής είναι αλυσιτελής.

117 Εν πάση περιπτώσει, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο αναφέρθηκε στη νομολογία σχετικά με τα άρθρα 30 και 110 ΣΛΕΕ όχι για να εκτιμήσει την επίδικη προσαύξηση υπό το πρίσμα των διατάξεων αυτών, αλλά για να ενισχύσει την ανάλυσή του σχετικά με την προσαύξηση αυτή υπό το πρίσμα του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο ότι συγχέει τα διακριτά νομικά καθεστώτα που απορρέουν, αντιστοίχως, από τις δύο πρώτες εκ των ανωτέρω διατάξεων της Συνθήκης ΛΕΕ και από την τρίτη εξ αυτών.

118 Από τις ανωτέρω σκέψεις προκύπτει ότι το πρώτο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως που προβάλλει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας καθώς και οι τρεις πρώτες αιτιάσεις του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλουν οι εταιρίες Infineon πρέπει να απορριφθούν ως εν μέρει αλυσιτελή και εν μέρει αβάσιμα.

Επί της ύπαρξης επιβάρυνσης αναγκαστικού χαρακτήρα

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

119 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, με το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου της αναιρέσεώς της, και οι εταιρίες Infineon, με την τέταρτη αιτίαση του πρώτου λόγου της δικής της αναιρέσεως, υποστηρίζουν, κατ' ουσίαν, ότι, με τις σκέψεις 78 έως 97 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο εφάρμοσε εσφαλμένως το άρθρο 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ χαρακτηρίζοντας την επίδικη προσαύξηση ως οιονεί φορολογική επιβάρυνση ή ως υποχρεωτική επιβάρυνση συνεπαγόμενη τη χρήση «κρατικών πόρων», κατά την έννοια της διάταξης αυτής.

120 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας υποστηρίζει, αφενός, ότι, ιδίως στις σκέψεις 78, 83, 84 και 86 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως διαπίστωσε ότι η σχέση μεταξύ του προμηθευτή και του τελικού καταναλωτή ηλεκτρικής ενέργειας δεν ήταν καθοριστική για να συναχθεί η ύπαρξη υποχρεωτικής επιβάρυνσης, με την εσφαλμένη αιτιολογία ότι η επίδικη προσαύξηση επιβάλλεται όχι στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας αλλά στη χρήση του δικτύου. Αφετέρου, στις σκέψεις 85 και 87 έως 90 της απόφασης αυτής, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως –και χωρίς να παραθέσει καμία αιτιολογία– αναφέρθηκε στην υποχρέωση είσπραξης και εσφαλμένως συνήγαγε εντεύθεν υποχρέωση καταβολής της επίδικης προσαύξησης προβλεπόμενη από την εθνική νομοθεσία. Ελλείψει εκ του νόμου υποχρέωσης καταβολής της προσαύξησης, η είσπραξή της μπορεί να γίνει μόνον βάσει των κανόνων του αστικού δικαίου. Η συλλογιστική βάσει της οποίας το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε σε αυτή τη διαπίστωση και συνήγαγε αυτό το συμπέρασμα αντιφάσκει προς τη νομολογία του Δικαστηρίου.

121 Οι εταιρίες Infineon φρονούν ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι η επίδικη προσαύξηση συνιστούσε κρατικό πόρο, ενώ η προσαύξηση αυτή δεν παρουσιάζει επαρκώς άμεσο σύνδεσμο με τον κρατικό προϋπολογισμό και, κατά συνέπεια, παραμένει ιδιωτικός πόρος.

122 Συγκεκριμένα, πρώτον, δεν υφίσταται καμία υποχρεωτική επιβάρυνση η οποία να επιβάλλεται με πράξη δημόσιας εξουσίας και καμία εκ του νόμου υποχρέωση πληρωμής η οποία να βαρύνει τον οφειλέτη της προσαύξησης. Μέχρι το 2012, οι διαχειριστές δικτύου δεν υποχρεούνταν, αλλά απλώς δικαιούνταν να εισπράξουν την προσαύξηση αυτή. Από το έτος αυτό και εφεξής, η είσπραξη της εν λόγω προσαυξήσεως ρυθμίζεται αποκλειστικώς με την απόφαση της BNetzA του

2011, η οποία δεν συνεπάγεται εκ του νόμου υποχρέωση πληρωμής. Με την απόφαση αυτή, το κράτος παρενέβη μόνον εμμέσως στην αστικού δικαίου σχέση μεταξύ των διαχειριστών και των χρηστών του δικτύου. Επιπλέον, δεδομένου ότι οι χρήστες δεν είναι αποδέκτες της εν λόγω αποφάσεως, δεν δεσμεύονται από αυτήν. Κατά τα λοιπά, δεν μπορούν να εξομοιωθούν με τελικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας. Επομένως, η επίδικη προσαύξηση, η οποία εισπράττεται σε ενδιάμεσο στάδιο, δεν συνιστά υποχρεωτική επιβάρυνση για τον τελικό καταναλωτή ηλεκτρικής ενέργειας. Στη σκέψη 84 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο θεώρησε άνευ σημασίας το ζήτημα της μετακύλισης της προσαύξησης αυτής στον εν λόγω τελικό καταναλωτή.

123 Δεύτερον, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως συνήγαγε, στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η ακυρότητα της απόφασης της BNetzA του 2011 δεν ήταν καθοριστική, δεδομένου ότι η απόφαση αυτή είχε πράγματι εφαρμοστεί. Στερούμενη νομικής βάσης κατά το γερμανικό δίκαιο, η απόφαση αυτή ουδέποτε ήταν έγκυρη, δεδομένου ότι το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) την ακύρωσε αναδρομικώς από την ημερομηνία της έκδοσής της. Ωστόσο, μόνον έγκυρα κρατικά μέτρα μπορούν να αποδείξουν την ύπαρξη συνδέσμου με τον κρατικό προϋπολογισμό. Τέτοιος σύνδεσμος δεν μπορεί να αποδειχθεί βάσει μόνον των αποτελεσμάτων που παρήγαγε η απόφαση της BNetzA του 2011. Κατά τα λοιπά, κακώς το Γενικό Δικαστήριο έκρινε εκπρόθεσμο το επιχείρημα που άντλησαν οι εταιρίες Infineon από την ακυρότητα της απόφασης της BNetzA του 2011 και το οποίο προέβαλαν με την απάντησή τους στις ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου.

124 Τρίτον, το ύψος της επίδικης προσαύξησης δεν επιβάλλεται από το κράτος, αλλά πρέπει να υπολογίζεται από τους ιδιώτες διαχειριστές δικτύου με δικό τους κίνδυνο. Όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 95 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η Επιτροπή αναγνώρισε ότι ο διαχειριστής του δικτύου επωμιζόταν τις ζημίες που απέρρεαν από τις μη εισπράξιμες απαιτήσεις σε περίπτωση αφερεγγυότητας του χρήστη του δικτύου. Το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε, όμως, σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι η πτυχή αυτή δεν είναι ουσιώδης για να καθοριστεί αν χρησιμοποιήθηκαν κρατικοί πόροι.

125 Τέταρτον, η επίδικη προσαύξηση διατηρεί τον ιδιωτικό χαρακτήρα της καθ' όλη τη διαδρομή της. Οι διαχειριστές δικτύου την εισπράττουν βάσει της σύμβασης χρήσης του δικτύου, η οποία εντάσσεται στο πλαίσιο σχέσης ιδιωτικού δικαίου. Καμία διοικητική κύρωση δεν προβλέπεται σε περίπτωση μη καταβολής της προσαύξησης αυτής. Το κράτος δεν παρέχει καμία δημοσίου χαρακτήρα εγγύηση σε περίπτωση μη καταβολής ή σε περίπτωση που οι συλλεγέντες πόροι δεν επαρκούν για την κάλυψη των απαλλαγών από τα τέλη δικτύου. Το κράτος δεν έχει εξουσία διάθεσης, άμεσης ή έμμεσης, των εισπραττόμενων ποσών, αλλά απλώς μεριμνά για τη νομότυπη χρήση της εν λόγω προσαύξησης.

126 Η Επιτροπή αντιτείνει ότι τα επιχειρήματα που προβάλλει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στηρίζονται σε εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και της νομολογίας του Δικαστηρίου και είναι, εν πάση περιπτώσει, αλυσιτελή. Εκτιμά ότι η τέταρτη αιτίαση του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλουν οι εταιρίες Infineon είναι εν μέρει αλυσιτελής και, εν πάση περιπτώσει, αβάσιμη.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

127 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι η τέταρτη αιτίαση του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλουν οι εταιρίες Infineon είναι αλυσιτελής. Συγκεκριμένα, με την αιτίαση αυτή, οι ως άνω εταιρίες αμφισβητούν, κατ' ουσίαν, τις εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου περί της ύπαρξης

επιβάρυνσης ή άλλων εισφορών αναγκαστικού χαρακτήρα, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στη σκέψη 105 της παρούσας απόφασης. Αντιθέτως, οι εν λόγω εταιρίες ουδόλως αμφισβητούν τις εκτιμήσεις του Γενικού Δικαστηρίου περί της ύπαρξης κρατικού ελέγχου, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στη σκέψη 107 της απόφασης αυτής, στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P. Λαμβανομένης όμως υπόψη της διαζευκτικής φύσεως των δύο αυτών κριτηρίων, η οποία επισημάνθηκε στη σκέψη 108 της εν λόγω απόφασης, η ύπαρξη κρατικού ελέγχου αρκεί αφ' εαυτής για να δικαιολογήσει το συμπέρασμα ότι η επίδικη προσαύξηση συνεπάγεται τη χρήση κρατικών πόρων, κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

128 Τούτου δοθέντος, οι εταιρίες Infineon, με το υπόμνημα αντικρούσεως που κατέθεσαν στο πλαίσιο της υπόθεσης C-794/21 P, επανέλαβαν, κατ' ουσίαν, τα επιχειρήματα επί των οποίων στηρίζεται η τέταρτη αιτίασή τους που προβάλλεται προς στήριξη του πρώτου λόγου της αναιρέσεώς τους στην υπόθεση C-800/21 P. Όμως, στην υπόθεση C-794/21 P, το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, σχετικά με την ύπαρξη επιβάρυνσης ή άλλων εισφορών αναγκαστικού χαρακτήρα, δεν μπορεί εκ προοιμίου να απορριφθεί ως αλυσιτελές, δεδομένου ότι η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας αμφισβητεί επίσης, με το τρίτο σκέλος του λόγου αυτού, τις εκτιμήσεις σχετικά με την ύπαρξη κρατικού ελέγχου. Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα επιχειρήματα που προβάλλουν οι εταιρίες Infineon στο πλαίσιο της υπόθεσης C-794/21 P.

129 Κατά κύριο λόγο, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία που παρατίθεται στη σκέψη 105 της παρούσας απόφασης, τα κεφάλαια που προέρχονται από φόρους ή από άλλες υποχρεωτικές επιβαρύνσεις δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας και των οποίων η διαχείριση και η κατανομή διέπονται από τη νομοθεσία αυτή αποτελούν «κρατικούς πόρους», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

130 Εν προκειμένω, αφού εκτίμησε, στις σκέψεις 78 έως 96 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, την επίδικη προσαύξηση, το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε, στη σκέψη 97 της απόφασης αυτής, ότι η προσαύξηση αυτή συνεπαγόταν τη χρήση κρατικών πόρων. Προς στήριξη του συμπεράσματος αυτού, επισήμανε ότι η απόφαση της BNetzA του 2011 επέβαλλε στους διαχειριστές συστημάτων διανομής την υποχρέωση να εισπράττουν την επίδικη προσαύξηση από τους χρήστες του δικτύου και να μεταφέρουν τα αντίστοιχα έσοδα στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς. Έκρινε επίσης ότι ο μηχανισμός της προσαύξησης αυτής εξασφάλιζε στους διαχειριστές του δικτύου πλήρη αντιστάθμιση για την απώλεια εσόδων που υφίσταντο λόγω της επίδικης απαλλαγής, διότι το ποσό της εν λόγω προσαύξησης ήταν προσαρμοσμένο προς το ποσό των απαιτούμενων λόγω της απαλλαγής αυτής πόρων. Το Γενικό Δικαστήριο υπογράμμισε επίσης ότι το ποσό αυτό υπολογιζόταν βάσει μεθοδολογίας καθορισθείσας με την απόφαση της BNetzA του 2011, διευκρινιζομένου ότι, για το έτος 2012, η απόφαση αυτή καθόρισε το αρχικό ποσό της ίδιας προσαύξησης.

131 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και οι εταιρίες Infineon αμφισβητούν τις εκτιμήσεις αυτές με τέσσερις δέσμες επιχειρημάτων.

132 Κατά πρώτον, πρέπει να εξεταστεί το επιχείρημα με το οποίο οι εταιρίες Infineon προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο ότι συνήγαγε την υποχρέωση είσπραξης της επίδικης προσαύξησης από την απόφαση της BNetzA του 2011, ενώ η απόφαση αυτή κηρύχθηκε άκυρη από τα γερμανικά δικαστήρια.

133 Συναφώς, πρώτον, στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το επιχείρημα περί απουσίας αποτελεσμάτων της απόφασης της BNetzA του 2011 προβλήθηκε εκπροθέσμως ενώπιόν του.

134 Η διαπίστωση αυτή δεν ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

135 Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, οι εταιρίες Infineon προέβαλαν το επιχείρημα αυτό μόνον κατά το στάδιο της απάντησης σε ερωτήσεις του Γενικού Δικαστηρίου. Επιπλέον, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το εν λόγω επιχείρημα αποτελεί ανάπτυξη του μοναδικού λόγου ακυρώσεως που προβλήθηκε πρωτοδίκως με το δικόγραφο της προσφυγής και ο οποίος στηριζόταν στη μη ύπαρξη «κρατικής ενίσχυσης» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι ο λόγος αυτός δεν έθετε υπό αμφισβήτηση αυτή καθεαυτήν την παραγωγή αποτελεσμάτων από την απόφαση της BNetzA του 2011, αλλά σκοπούσε στην επίκριση των εκτιμήσεων τις οποίες η Επιτροπή άντλησε από την απόφαση αυτή. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο προέβη σε ορθή εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 84, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του καθόσον διαπίστωσε ότι το ίδιο επιχείρημα ήταν απαράδεκτο λόγω εκπρόθεσμης προβολής του.

136 Δεύτερον, εν πάση περιπτώσει, επισημαίνεται ότι τα επιχειρήματα που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 132 της παρούσας απόφασης δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν.

137 Πράγματι, ούτε ο ενδεχόμενος παράνομος χαρακτήρας ενός καθεστώτος ενισχύσεων, υπό το πρίσμα ιδίως του εθνικού δικαίου, ούτε η ακύρωσή του αίρουν τον χαρακτήρα του ως «κρατικής ενίσχυσης», στο μέτρο που, παρά την παρανομία αυτή ή την ακύρωση, ένα τέτοιο καθεστώς παρήγαγε αποτελέσματα στην πράξη (πρβλ. αποφάσεις της 3ης Μαρτίου 2005, Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, σκέψη 38, και της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Aer Lingus και Ryanair Designated Activity, C-164/15 P και C-165/15 P, EU:C:2016:990, σκέψη 69), όπως ορθώς έκρινε, κατ' ουσίαν, το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 75 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Κατά τα λοιπά, όπως επίσης ορθώς επισήμανε το Γενικό Δικαστήριο στην ως άνω σκέψη, η αποτελεσματικότητα των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων θα αποδυναμωνόταν σημαντικά αν η εφαρμογή τους μπορούσε να αποκλειστεί για τον λόγο και μόνον ότι ένα μέτρο ενισχύσεως, το οποίο εφαρμόστηκε στην πράξη, κηρύχθηκε μεταγενέστερα άκυρο ab initio. Επομένως, δεν ασκεί επιρροή, συναφώς, το γεγονός ότι η ενδεχόμενη ακύρωση του καθεστώτος ενισχύσεων έχει αναδρομική ισχύ, δεδομένου ότι, επί ορισμένο χρονικό διάστημα, το καθεστώς πράγματι εφαρμόστηκε στην πράξη (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 6ης Νοεμβρίου 2012, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας, C-286/12, EU:C:2012:687, σκέψεις 44 και 45).

138 Κατά δεύτερον, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και οι εταιρίες Infineon ισχυρίζονται ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς διαπίστωσε την ύπαρξη υποχρέωσης καταβολής της επίδικης προσαύξησης βαρύνουσας τους τελικούς καταναλωτές, στον ορισμό των οποίων, επιπλέον, εσφαλμένως συμπεριελήφθησαν οι χρήστες του δικτύου.

139 Πρώτον, όσον αφορά τον προσδιορισμό των τελικών οφειλετών της επίδικης προσαύξησης, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 83 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η εν λόγω προσαύξηση αφορούσε μόνον τη σχέση μεταξύ των διαχειριστών δικτύου και των χρηστών του δικτύου, δεδομένου ότι η προσαύξηση εισπράττεται όχι λόγω της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, αλλά λόγω της χρήσης του δικτύου. Εξ αυτού συνήγαγε, στη σκέψη 84 της απόφασης αυτής, ότι το ζήτημα αν οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας ήταν υποχρεωμένοι με τη σειρά τους να μετακυλίσουν την εν λόγω προσαύξηση στους τελικούς καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας δεν ήταν κρίσιμο. Συγκεκριμένα, κατά την άποψή του, οι τελικοί οφειλέτες της

προσαύξησης ήταν οι χρήστες του δικτύου, δηλαδή οι ίδιοι οι προμηθευτές καθώς και οι τελικοί καταναλωτές που ήταν απευθείας συνδεδεμένοι με το δίκτυο, και όχι οι άλλοι τελικοί καταναλωτές.

140 Συναφώς, η εκτίμηση ότι η επίδικη προσαύξηση εισπράττεται λόγω της χρήσης του δικτύου και ότι οι χρήστες του δικτύου πρέπει να θεωρηθούν ως τελικοί καταναλωτές εμπίπτουν στην εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών. Πάντως, όταν δεν προβάλλεται οποιοσδήποτε ισχυρισμός περί παραμορφώσεως, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο να ελέγξει την εκτίμηση αυτή.

141 Πράγματι, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και από το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να προβαίνει στη διαπίστωση και εκτίμηση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών και να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία. Επομένως, η εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων δεν συνιστά, υπό την επιφύλαξη ενδεχόμενης παραμορφώσεώς τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο, αυτό καθεαυτό, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (απόφαση της 4ης Μαρτίου 2021, Επιτροπή κατά Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, σκέψη 46 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

142 Δεύτερον, όσον αφορά την ύπαρξη υποχρεώσεως καταβολής εκ μέρους των χρηστών του δικτύου, από τις σκέψεις 85 και 87 έως 89 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο υιοθέτησε τις εκτιμήσεις της Επιτροπής σύμφωνα με τις οποίες η απόφαση της BNetzA του 2011 επέβαλλε στους διαχειριστές συστημάτων διανομής την υποχρέωση είσπραξης και μετακύλισης της επίδικης προσαύξησης και ότι η απόφαση αυτή προέβλεπε τη μηνιαία μεταφορά των εσόδων που προέκυπταν από την εν λόγω προσαύξηση στους διάφορους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς. Εξ αυτού συνήγαγε ότι η επίδικη προσαύξηση, που επιβλήθηκε από διοικητική αρχή με μέτρο κανονιστικής φύσεως, είχε υποχρεωτικό χαρακτήρα έναντι των χρηστών του δικτύου.

143 Επομένως, από τις διαπιστώσεις του Γενικού Δικαστηρίου ως προς τα πραγματικά περιστατικά, οι οποίες δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Δικαστηρίου, προκύπτει ότι η απόφαση της BNetzA του 2011 υποχρέωνε πράγματι τους διαχειριστές συστημάτων διανομής να εισπράττουν την επίδικη προσαύξηση από τους χρήστες του δικτύου. Δεν αμφισβητείται επίσης, λαμβανομένων υπόψη των πραγματικών διαπιστώσεων στις οποίες προέβη το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 12, 67 και 94 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι οποίες δεν υπόκεινται στον έλεγχο του Δικαστηρίου, ότι η απόφαση αυτή προέβλεπε τη μεθοδολογία κατά την οποία το ύψος της επίδικης προσαύξησης έπρεπε να καθορίζεται, ετησίως, από τους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς.

144 Υπό το πρίσμα πάντως της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 106 της παρούσας απόφασης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα ποσά που προκύπτουν από υποχρεωτική εισφορά η οποία, όπως η επίδικη προσαύξηση, επιβάλλεται με μέτρο κανονιστικής φύσεως, το οποίο προσδιορίζει τους φορείς, έστω και ιδιωτικούς, που είναι επιφορτισμένοι με την είσπραξη της εισφοράς αυτής από τους οφειλέτες οι οποίοι επίσης προσδιορίζονται στο εν λόγω μέτρο και καθορίζει τη μέθοδο, έστω και γενική, που καθιστά δυνατό τον υπολογισμό του ποσού της εισφοράς και την ετήσια αναπροσαρμογή του, προέρχονται από «κρατικούς πόρους», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, δεδομένου ότι η εν λόγω εισφορά απορρέει από μέτρο κανονιστικής φύσεως, το οποίο υποχρεώνει τους διαχειριστές δικτύου να την εισπράττουν, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι οφείλεται σε απλή πρακτική.

145 Είναι αδιάφορο, συναφώς, ότι το μέτρο κανονιστικής φύσεως προβλέπει μόνον υποχρέωση των διαχειριστών δικτύου για είσπραξη της επίδικης προσαύξησης, χωρίς να προσδιορίζει ρητώς υποχρέωση των χρηστών του δικτύου για καταβολή της εν λόγω προσαύξησης. Πράγματι, η πρακτική αποτελεσματικότητα της εκ του νόμου υποχρέωσης είσπραξης της εν λόγω προσαύξησης συνεπάγεται, κατ' ανάγκην, αντίστοιχη υποχρέωση καταβολής του φόρου αυτού εκ μέρους των οφειλετών του.

146 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει επίσης ότι το γεγονός ότι μια επιβάρυνση όπως η επίδικη προσαύξηση εισπράττεται σε «ενδιάμεσο επίπεδο», χωρίς υποχρεωτική μετακύλιση από τους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας στους τελικούς πελάτες τους, δεν αποτελεί αποφασιστικό στοιχείο για τον χαρακτηρισμό της προσαύξησης αυτής ως επιβάρυνσης ή εισφοράς αναγκαστικού χαρακτήρα, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 105 της παρούσας απόφασης.

147 Επιπλέον, στο μέτρο που οι εταιρίες Infineon αντλούν επιχείρημα από την έλλειψη οιασδήποτε υποχρέωσης είσπραξης της επίδικης προσαύξησης πριν από το 2012, αρκεί η διαπίστωση ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 24 της παρούσας απόφασης, η επίμαχη απόφαση αφορά μόνον την περίοδο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2012 και 31ης Δεκεμβρίου 2013.

148 Κατά τρίτον, όσον αφορά την αντιστάθμιση του κόστους που συνεπαγόταν η επίδικη απαλλαγή, αφενός, το Γενικό Δικαστήριο, παραπέμποντας στην απόφαση της BNetzA του 2011, υιοθέτησε, με τις σκέψεις 91, 92 και 95 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τη διαπίστωση στην οποία προέβη η Επιτροπή με την επίμαχη απόφαση ότι ο μηχανισμός της επίδικης προσαύξησης εξασφάλιζε στους διαχειριστές δικτύου την πλήρη αντιστάθμιση για την απώλεια εσόδων που υφίσταντο λόγω της επίδικης απαλλαγής, διότι το ποσό της εν λόγω προσαύξησης ήταν προσαρμοσμένο προς το ποσό των απαιτούμενων λόγω της απαλλαγής αυτής πόρων.

149 Πάντως, η εκτίμηση κατά την οποία η προβλεπόμενη από την απόφαση της BNetzA του 2011 μεθοδολογία καθορισμού του ποσού της επίδικης προσαύξησης έπρεπε να καταστήσει δυνατή την κάλυψη όλων των δαπανών που συνδέονταν με την επίδικη απαλλαγή εμπίπτει σε εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, την οποία το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ελέγξει στο στάδιο της αιτήσεως αναιρέσεως εφόσον δεν προβάλλεται ισχυρισμός περί παραμορφώσεως, σύμφωνα με τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 141 της παρούσας απόφασης.

150 Αφετέρου, όσον αφορά τις απώλειες εσόδων λόγω αφερεγγυότητας, τις οποίες επωμίζονται οικονομικά οι διαχειριστές συστημάτων διανομής, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στη σκέψη 95 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι μια τέτοια απώλεια δεν συνιστά απώλεια εσόδων κατά την έννοια του καθεστώτος αυτού και δικαιολογείται από το γεγονός ότι οι σχέσεις μεταξύ των διαχειριστών του δικτύου και των τελικών οφειλετών της επίδικης προσαύξησης είναι σχέσεις ιδιωτικού δικαίου.

151 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι κεφάλαια τα οποία τροφοδοτούνται μέσω υποχρεωτικών εισφορών επιβαλλόμενων από την κρατική νομοθεσία και των οποίων η διαχείριση και η κατανομή διέπεται από τη νομοθεσία αυτή μπορούν να θεωρούνται «κρατικοί πόροι» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ακόμη και αν υπεύθυνοι για τη διαχείρισή τους είναι φορείς που διακρίνονται από τις δημόσιες αρχές (αποφάσεις της 19ης Δεκεμβρίου 2013, Association Vent De Colère! κ.λπ., C-262/12, EU:C:2013:851, σκέψη 25, και της 15ης Μαΐου 2019, Achema κ.λπ., C-706/17, EU:C:2019:407, σκέψη 54).

152 Ως εκ τούτου, και στο μέτρο που οι φορείς αυτοί, όπως ακριβώς και οι διαχειριστές δικτύου, υπέχουν υποχρέωση είσπραξης των επίμαχων εισφορών, το γεγονός ότι οι σχέσεις μεταξύ των διαχειριστών αυτών και των τελικών οφειλετών της επίδικης προσαύξησης είναι σχέσεις ιδιωτικού δικαίου δεν εμποδίζει να θεωρηθεί ότι τα κεφάλαια που προέρχονται από την εν λόγω προσαύξηση αποτελούν κρατικούς πόρους. Το ίδιο ισχύει και για το γεγονός ότι τις απώλειες εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των μη καταβεβλημένων προσαυξήσεων, φέρουν, σε περίπτωση αφερεγγυότητας, οι εν λόγω διαχειριστές. Εν πάση περιπτώσει, οι εταιρίες Infineon δεν προέβαλαν κανένα επιχείρημα με το οποίο να επιδιώκουν, ειδικώς, να αποδείξουν ότι η κρίση του Γενικού Δικαστηρίου ότι τέτοιες απώλειες δεν συνιστούν απώλεια εσόδων κατά την έννοια του επίμαχου καθεστώτος ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

153 Κατά τέταρτον, όσον αφορά τα επιχειρήματα που αντλούν οι εταιρίες Infineon από την έλλειψη κύρωσης ή εγγύησης δημοσίου χαρακτήρα σε περίπτωση μη καταβολής της επίδικης προσαύξησης, καθώς και από το γεγονός ότι το κράτος δεν έχει εξουσία άμεσης διάθεσης των εισπραχθέντων ποσών, αρκεί η διαπίστωση ότι, υπό το πρίσμα της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 106 της παρούσας απόφασης, τα στοιχεία αυτά δεν είναι απολύτως αναγκαία για τη διαπίστωση της ύπαρξης επιβάρυνσης ή άλλων εισφορών αναγκαστικού χαρακτήρα συνεπαγόμενων τη χρήση κρατικών πόρων, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 105 της απόφασης αυτής.

154 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, το δεύτερο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως που προβάλλει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, υποστηριζόμενη από τις εταιρίες Infineon, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμο. Η τέταρτη αιτίαση του πρώτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλουν οι εταιρίες Infineon είναι αλυσιτελής, οπότε ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του κρατικού ελέγχου

– *Επιχειρήματα των διαδίκων*

155 Με το τρίτο σκέλος του μοναδικού λόγου της αναιρέσεώς της, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο Γενικό Δικαστήριο ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε ότι υφίσταται κρατικός έλεγχος επί των κεφαλαίων που προέρχονται από την επίδικη προσαύξηση.

156 Η Επιτροπή εκτιμά ότι το σκέλος αυτό είναι αβάσιμο και, εν πάση περιπτώσει, αλυσιτελές.

– *Εκτίμηση του Δικαστηρίου*

157 Όπως προκύπτει από τη νομολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 104 έως 108 της παρούσας απόφασης, η ύπαρξη φόρου ή άλλων υποχρεωτικών εισφορών δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας των οποίων η διαχείριση και η κατανομή διέπεται από τη νομοθεσία αυτή και η ύπαρξη κρατικού ελέγχου επί των επίμαχων ποσών συνιστούν δύο διαζευκτικά κριτήρια που καθιστούν δυνατό να προσδιοριστεί αν πρόκειται περί «κρατικών πόρων», κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

158 Εν προκειμένω, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε, στη σκέψη 97 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η επίδικη προσαύξηση συνιστούσε οιονεί φορολογική επιβάρυνση ή υποχρεωτική φορολογική επιβάρυνση συνεπαγόμενη τη χρήση «κρατικών πόρων», κατά την έννοια της

νομολογίας αυτής. Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 127 έως 154 της παρούσας απόφασης, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας δεν απέδειξε ότι η διαπίστωση αυτή του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει πλάνη περί το δίκαιο.

159 Η εν λόγω διαπίστωση αρκεί, αφ' εαυτής, για να γίνει δεκτό ότι το επίμαχο μέτρο χορηγήθηκε με «κρατικούς πόρους» κατά την έννοια του άρθρου 107, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, χωρίς να απαιτείται να εξεταστεί αν τα επίμαχα ποσά τελούσαν υπό κρατικό έλεγχο.

160 Ως εκ τούτου, το τρίτο σκέλος του μοναδικού λόγου αναιρέσεως που προβάλλει η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας είναι αλυσιτελές.

161 Από το σύνολο των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι ο μοναδικός λόγος αναιρέσεως που προβάλλεται προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του ως εν μέρει αλυσιτελής και εν μέρει αβάσιμος.

Επί του δεύτερου λόγου αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P

Επιχειρήματα των διαδίκων

162 Οι εταιρίες Infineon υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε επανειλημμένως τα πραγματικά περιστατικά και το εθνικό δίκαιο.

163 Πρώτον, αντιθέτως προς όσα εκτίθενται στις σκέψεις 12, 66, 93 και 99 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η BNetzA δεν καθόρισε το ποσό της επίδικης προσαύξησης. Αντιθέτως, η προσαύξηση αυτή καθορίζεται από τους διαχειριστές δικτύου, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 61, 75 και 123 της επίμαχης απόφασης.

164 Δεύτερον, αντιθέτως προς όσα διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 92 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η BNetzA δεν επέβαλε στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς μια πολύ λεπτομερή μέθοδο για τον υπολογισμό της επίδικης προσαύξησης. Συναφώς, η απόφαση της BNetzA του 2011 περιέχει απλώς ορισμένες πολύ γενικές απαιτήσεις, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 61, 75 και 123 της επίμαχης απόφασης.

165 Τρίτον, αντιθέτως προς τις διαπιστώσεις στις οποίες καταλήγουν οι σκέψεις 93, 99 και 106 επ. της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι απώλειες εσόδων των διαχειριστών δικτύου οι οποίες οφείλονται στις απαλλαγές από τα τέλη δικτύου δεν χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από την επίδικη προσαύξηση. Συναφώς, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το γεγονός ότι η απόφαση της BNetzA του 2011 αφορά μόνον τα μέτρα είσπραξης έναντι των αφερέγγυων χρηστών του δικτύου οι οποίοι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της απαλλαγής από τα τέλη δικτύου. Αντιθέτως, οι διαχειριστές δικτύου υφίστανται τις συνέπειες της μη καταβολής της επίδικης προσαύξησης από τους χρήστες του δικτύου.

166 Τέταρτον, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 85 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, οι διαχειριστές δικτύου δεν υποχρεούνται να εισπράττουν την επίδικη προσαύξηση δυνάμει του εθνικού δικαίου. Αφενός, η απόφαση της BNetzA του 2011 κηρύχθηκε άκυρη και δεν παρήγαγε έννομα αποτελέσματα. Αφετέρου, δυνάμει του εθνικού δικαίου, η απόφαση αυτή δεν μπορεί να παραγάγει κανένα αποτέλεσμα έναντι των χρηστών του δικτύου.

167 Η Επιτροπή φρονεί ότι ο λόγος αυτός αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

168 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 141 της παρούσας απόφασης, η αίτηση αναιρέσεως περιορίζεται σε νομικά ζητήματα. Δεδομένου ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι αποκλειστικώς αρμόδιο να διαπιστώνει και να εκτιμά τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά καθώς και να εκτιμά τα αποδεικτικά στοιχεία, η εκτίμηση των λόγω πραγματικών περιστατικών και αποδεικτικών στοιχείων δεν αποτελεί, υπό την επιφύλαξη της περίπτωσης παραμόρφωσης του περιεχομένου τους, νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου.

169 Ως εκ τούτου, όσον αφορά τον αναιρετικό έλεγχο των σχετικών με το εθνικό δίκαιο εκτιμήσεων του Γενικού Δικαστηρίου, οι οποίες, στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, αποτελούν εκτιμήσεις που αφορούν πραγματικά περιστατικά, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ελέγξει αποκλειστικώς και μόνον αν υπήρξε παραμόρφωση του εθνικού δικαίου (αποφάσεις της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 79, και της 14ης Δεκεμβρίου 2023, Επιτροπή κατά Amazon.com κ.λπ., C-457/21 P, EU:C:2023:985, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Μια τέτοια παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (απόφαση της 3ης Απριλίου 2014, Γαλλία κατά Επιτροπής, C-559/12 P, EU:C:2014:217, σκέψη 80).

170 Επιπλέον, οσάκις ο αναιρεσείων προβάλλει παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών ή των αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, να προσδιορίζει επακριβώς τα στοιχεία τα οποία, κατ' αυτόν, παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο και να καταδεικνύει τα σφάλματα αναλύσεως στα οποία υπέπεσε, κατά την εκτίμησή του, το Γενικό Δικαστήριο και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την εκ μέρους του παραμόρφωση αυτή (αποφάσεις της 30ής Νοεμβρίου 2016, Επιτροπή κατά Γαλλίας και Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, σκέψη 99, και της 28ης Απριλίου 2022, Yieh United Steel κατά Επιτροπής, C-79/20 P, EU:C:2022:305, σκέψη 53).

171 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι, μολονότι, με τον δεύτερο λόγο της αναιρέσεώς τους, οι εταιρίες Infineon προσάπτουν στο Γενικό Δικαστήριο πλείονες παραμορφώσεις στοιχείων του εθνικού δικαίου και πραγματικών περιστατικών, εντούτοις αρκούνται στην προβολή των ισχυρισμών που παρατίθενται στις σκέψεις 163 έως 166 της παρούσας απόφασης. Χωρίς την παραμικρή εξήγηση ή απόδειξη, προβάλλουν υποτιθέμενες αντιφάσεις μεταξύ των διαπιστώσεων του Γενικού Δικαστηρίου και εκείνων που περιλαμβάνονται στην επίμαχη απόφαση ή στο περιεχόμενο της απόφασης της BNetzA του 2011. Για να αποδειχθεί όμως η ύπαρξη παραμόρφωσης, δεν αρκούν τόσο αόριστοι ισχυρισμοί.

172 Επομένως, ο δεύτερος λόγος που προβάλλεται προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P πρέπει να απορριφθεί ως προδήλως αβάσιμος.

173 Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι απορρίφθηκαν όλοι οι λόγοι που προβλήθηκαν προς στήριξη των κύριων αιτήσεων αναιρέσεως στις υποθέσεις C-794/21 P και C-800/21 P, οι αιτήσεις αυτές πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους.

Επί των δικαστικών εξόδων

174 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαίνεται επί των δικαστικών εξόδων. Το άρθρο 138, παράγραφοι 1 και 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού αυτού, ορίζει ότι ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου, καθώς και ότι, όταν οι ηττηθέντες διάδικοι είναι περισσότεροι του ενός, το Δικαστήριο αποφασίζει για την κατανομή των εξόδων.

175 Εν προκειμένω, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και οι εταιρίες Infineon ηττήθηκαν ως προς το σύνολο των αιτημάτων τους όσον αφορά, αντιστοίχως, την κύρια αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-794/21 P και την κύρια αίτηση αναιρέσεως στην υπόθεση C-800/21 P, ενώ η Επιτροπή ηττήθηκε ως προς το σύνολο των αιτημάτων της όσον αφορά τις ανταναιρέσεις στις υποθέσεις αυτές.

176 Υπό τις συνθήκες αυτές, κατ' ορθή εκτίμηση των περιστάσεων της υπό κρίση υποθέσεως, έκαστος διάδικος πρέπει να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφασίζει:

1) **Απορρίπτει τις κύριες αναιρέσεις και τις ανταναιρέσεις.**

2) **Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Infineon Technologies Dresden GmbH & Co. KG, η Infineon Technologies AG και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.**

(υπογραφές)